

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
KÜLKERESKEDELMI KAR
NEMZETKÖZI TANULMÁNYOK ALAPSZAK
NAPPALI MUNKAREND

AZ EU ÉS LATIN-AMERIKA KAPCSOLATRENDSZERE AZ
EZREDFORDULÓT KÖVETŐ IDŐSZAKBAN

Készítette:
Potori Ágota Luca

Konzulens:
Dr. Domonkos Endre

Budapest, 2021

NYILATKOZAT

Alulírott Potori Ágota Luca büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerzés során.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá.

Budapest, 2021. év 05. hónap 01. nap

Potori Ágota Luca

Potori Ágota Luca s.k.

hallgató aláírása

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	4
1. FONTOSABB CSÚCSTALÁLKOZÓK AZ EU-CELAC TÉRSÉGEK KÖZÖTT	6
2. AZ EU-MERCOSUR MEGÁLLAPODÁS	8
3. EU-BRAZÍLIA	13
3.1. Politikai keretrendszer bemutatása	13
3.2. Kereskedelem és gazdaság	14
3.3. Klímaváltozás	16
4. EU-ARGENTÍNA	18
4.1. Politikai keretrendszer bemutatása	18
4.2. Kereskedelem és gazdaság	20
4.3. Klímaváltozás	23
5. EU-PARAGUAY	25
5.1. Politikai keretrendszer bemutatása	25
5.2. Kereskedelem és gazdaság	28
5.3. Klímaváltozás	29
6. EU-URUGUAY	30
6.1. Politikai keretrendszer bemutatása	30
6.2. Kereskedelem és gazdaság	32
6.3. Klímaváltozás	34
7. EU-MEXIKÓ	37
7.1. Politikai keretrendszer bemutatása	37
7.2. Kereskedelem és gazdaság	38
7.3. Klímaváltozás	41
ÖSSZEFOGLALÓ	43
IRODALOMJEGYZÉK:	46

ÁBRÁK JEGYZÉKE

1. ábra: Az EU és Mercosur közötti áruforgalom, milliárd euró (2018)	10
2. ábra: Az EU és Mexikó közötti áruforgalom, milliárd euró (2018)	41

BEVEZETÉS

Az Európai Unió Latin-Amerikához fűződő viszonyát a Latin-amerikai és Karibi Államok Közösségének (Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribeños, CELAC) országaival fennálló kapcsolatok rendszereként írja le. Az EU-CELAC partnerség 61 országot foglal magába, több mint egymilliárd lakossal, ami az ENSZ tagországaiban élők körülbelül harmadát, a Föld lakosságának 15 százalékát teszi ki. Ennek köszönhetően akkora potenciállal bír, hogy képes befolyásolni a világrend alakulását is.¹

A CELAC 2011 óta létezik, 33 latin-amerikai és karibi országot tömörít, szerepe a regionális politikai koordináció². A stratégiai partnerség a két régió között már 1999 óta fennáll és az elmúlt időszakban jelentősen meg is erősödött. Nemzetközi szinten a szoros együttműködés és az intenzív politikai párbeszéd jellemző a kapcsolatokra. A stratégiai partnerségi tárgyalások a felek között jóval az ezredforduló előtt megkezdődtek, és létrejöttének olyan szempontból nem is volt különösebb akadálya, hogy mindkét térség demokratikus berendezkedésű, működik a hatalommegosztás, illetve érvényesül a jogállamiság elve.³

Az EU és a CELAC kapcsolatát kiegészítik az egyes országokkal fennálló erős bilaterális kapcsolatok, illetve fontos az együttműködés elmélyítése más szubregionális, illetve regionális csoportokkal, mint például a Mercosur, a CARICOM (Comunidad de Caribe) /CARIFORUM (El Foro del Caribe), a Csendes-óceáni Szövetség, a SICA (El sistema de la Integración Centroamericana) és az UNASUR (Unión de Naciones Suramericanas)⁴. A CELAC-térség az EU ötödik legnagyobb kereskedelmi partnere, ám ezen belül is kiemelkedik Brazília, Argentína és Mexikó, amely országokkal a legintenzívebb a kapcsolat.⁵ Emiatt dolgozatomban is a Mercosur-országokkal, valamint Mexikóval foglalkozom hangsúlyosan.

Az EU részéről jelentős nyitás figyelhető meg a Latin-amerikai térség irányába 2018 óta. Ezt három fontos lépés támasztja alá, amelyek a következők: 2018 áprilisában elvi

¹ consilium.europa.eu (2018): EU-CELAC miniszteri találkozó, 2018. július 16-17. Forrás: <https://www.consilium.europa.eu/hu/meetings/international-ministerial-meetings/2018/07/16-17/> Letöltve: 2021.03.03.

² ecas.europa.eu (2018): EU-CELAC relations. Forrás: https://ecas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/13042/eu-celac-relations_en Letöltve: 2021.03.03.

³ Malamud, Carlos (2010): las relaciones entre la Unión Europea y América Latina en el siglo XXI: entre el voluntarismo y realidad. Forrás: <https://eulacfoundation.org/es/system/files/Las%20relaciones%20entre%20la%20Unión%20Europea%20en%20el%20siglo%20XXI%20entre%20el%20voluntarismo%20y%20realidad.pdf> Letöltve: 2021.03.05.

⁴ ecas.europa.eu (2018): EU-CELAC relations. Forrás: https://ecas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/13042/eu-celac-relations_en Letöltve: 2021.03.03.

⁵ euparl.europa.eu (2020): Latin-Amerika és a karib-tengeri térség. Forrás: <https://www.euparl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/176/latin-amerika-es-a-karib-tengeri-terseg> Letöltve: 2021.02.03.

megállapodást kötött Mexikóval a kettejük közötti globális megállapodás kereskedelmi pillérének korszerűsítéséről; 2019-ben tárgyalásokat folytatott Chilével a társulási megállapodás modernizálásáról; illetve 2019-ben, 20 évnyi tárgyalást követően, szabadkereskedelmi megállapodást kötött a Mercosur-térsséggel. Ez utóbbi jelentős kereskedelmi és geopolitikai áttörés, azonban nem zajlott zökkenőmentesen, sokan akadtak ugyanis, akik ellenezték és ma is ellenzik, arra hivatkozva, hogy a megállapodás kereskedelmi pillére negatívan fog hatni a fenntartható fejlődésre, az éghajlatváltozásra, illetve – a mezőgazdasági ágazatot tekintve – a kisüzemi gazdálkodásra. Különös aggodalomra ad okot a Mercosur-országok, konkrétan Brazília hatalmas amazonasi erdőirtásai.⁶

Európa és Latin-Amerika kapcsolatát vizsgálva tehát igen jelentős kettősséggel szembesülünk: megjelenik mind a túlzott optimizmus, mind a túlzott pesszimizmus a kettejük együttműködését illetően. Az egyik álláspont szerint hatalmas lehetőség rejlik a közös értékek megosztásában, valamint jelentős előrelépést eredményezne az EU számára a stratégiai szövetség kiépítése, míg a másik nézőpont szerint a regionális különbségek annyira mélyek, hogy lehetetlen néhány ideiglenes kötelezettségvállaláson túl mélyebb kapcsolatot kialakítani a két térség között.⁷ Az éghajlatváltozás és a környezeti fenntarthatóság vonatkozásában azonban tény, hogy mind az Európai Unió, mind pedig Latin-Amerika, valamint a Karib-térség aláírta a Párizsi Klímaegyezményt, és céljuk a fenntartható fejlesztési ütemtervet teljesíteni 2030-ig⁸.

Dolgozatom célja, hogy megvizsgáljam az Európai Unió kapcsolatát a CELAC térséggel politikai, kereskedelmi és gazdasági szempontból, különös tekintettel a négy Mercosur-országra (Brazília, Argentína, Paraguay, Uruguay) és Mexikóra. Mivel napjainkban az egyik legnagyobb, kihívást jelentő és megoldást sürgető probléma a klímaváltozás, szeretném megvizsgálni, hogy a kiemelt öt ország milyen lépéseket tett ezen a területen. Terjedelmi korlátok miatt azonban ezen országok belpolitikájával, valamint makrogazdasági adatainak részletes elemzésével nem fogok foglalkozni.

⁶ [euparl.europa.eu \(2020\): Latin-Amerika és a karib-tengeri térség.](https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/176/latin-amerika-es-a-karib-tengeri-terseg) Forrás: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/176/latin-amerika-es-a-karib-tengeri-terseg> Letöltve: 2021.02.03.

⁷ Malamud, Carlos (2010): las relaciones entre la Unión Europea y América Latina en el siglo XXI: entre el voluntarismo y realidad. Forrás: <https://eulacfoundation.org/es/system/files/Las%20relaciones%20entre%20la%20Unión%20Europea%20en%20el%20siglo%20XXI%20entre%20voluntarismo%20y%20realidad.pdf> Letöltve: 2021.03.05.

⁸ [consilium.europa.eu \(2018\): EU-CELAC miniszteri találkozó, 2018. július 16-17.](https://www.consilium.europa.eu) Forrás: <https://www.consilium.europa.eu/hu/meetings/international-ministerial-meetings/2018/07/16-17/> Letöltve: 2021.03.03.

1. FONTOSABB CSÚCSTALÁLKOZÓK AZ EU-CELAC TÉRSÉGEK KÖZÖTT

Latin-Amerika, illetve a Karibi Államok Közössége (*Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribenos*, CELAC) és az Európai Unió között 1999. júniusában, Rio de Janeiróban született stratégiai partnerségi megállapodás⁹. Azonban az EU már korábban is kiemelt partnerként tekintett a régióra és a két térség közötti politikai, szociális, illetve gazdasági együttműködés erősödése az 1980-as évektől megfigyelhető. A történelem során Latin-Amerika a kezdetektől fogva Európa fontos nyersanyag-ellátója volt, köszönhetően az onnan érkező arany-, ezüst-, burgonya- és kukoricaszállítmányoknak. Bár a stratégiai partnerség megkötése után Latin-Amerika az EU első számú kereskedelmi partnere lett (megelőzve az Amerikai Egyesült Államokat), a 2000-es évektől a forgalom lassulása volt megfigyelhető. Ennek az oka részben az, hogy az EU elsősorban a keleti bővítésre összpontosított, és emiatt nem sikerült teljes mértékben megvalósítania szabadkereskedelmi célkitűzéseit a latin-amerikai relációban.¹⁰

1999-ben, a Riói csúcstalálkozón a résztvevők kidolgozták és rögzítették a területközi együttműködések és kapcsolatok három alappillérét, amelyek a jövőbeni tárgyalásokhoz és megállapodásokhoz iránymutatásként szolgáltak. „Ezek a következők:

1. *intézményesített politikai párbeszéd, olyan alapvető célokkal, mint a latin-amerikai demokratikus átmenet elősegítése, az emberi és szabadságjogok, a jogállamiság érvényesülésének biztosítása;*
2. *területközi együttműködés több fontos területen (például technika, pénzügy és kereskedelem, oktatás stb.);*
3. *kereskedelmi kapcsolatok fejlesztése, a két régió között szabadkereskedelmi társulási egyezmények, illetve bi- és multilaterális szerződések megkötése, a beruházások elősegítése, a piacok liberalizációja a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) előírásaival összhangban.*¹¹

A legelső, ún. Riói csúcstalálkozó óta kétéves rendszerességgel megrendezett találkozók nagy hangsúlyt fektetnek a kapcsolatok megerősítésére és tárgyalnak a két térség

⁹ [euparl.europa.eu](https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/176/latin-amerika-es-a-karib-tengeri-terseg) (2020): Latin-Amerika és a karib-tengeri térség. Forrás: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/176/latin-amerika-es-a-karib-tengeri-terseg> Letöltve: 2021.02.03.

¹⁰ Horváth, Marcell (2010): Felértékelődő Latin-Amerika. Forrás: <https://polgariszemle.hu/archivum/56-2010-december-6-efolyam-6-szam/417-felertekelodo-latin-amerika> Letöltve: 2021.02.03.

¹¹ Uo.

számára fontos nemzetközi szintű intézkedésekről. Ilyenkor alapvetően a demokrácia, az emberi jogok, a társadalmi kohézió, a szegénység elleni küzdelem, a környezet védelme, a fenntarthatóság, az innováció, valamint a technológia témaköre szerepel napirenden.¹²

A második, 2015-ben Brüsszelben tartott EU-CELAC csúcstalálkozón a felek elfogadták az EU-CELAC Cselekvési Tervet, amely a két régió közötti jövőbeni együttműködésben tíz fő területet jelölt ki:

1. *„tudomány, kutatás, innováció és technológia;*
2. *fenntartható fejlődés és környezetvédelem, éghajlatváltozás, biológiai sokféleség és energiapolitika;*
3. *regionális integráció és összeköttetések a társadalmi befogadás és kohézió előmozdítása érdekében;*
4. *migráció;*
5. *oktatás és foglalkoztatás;*
6. *kábítószerek világméretű problémája;*
7. *nemek közötti egyenlőtlenségek;*
8. *fenntartható fejlődést szolgáló beruházások és vállalkozások;*
9. *felsőoktatás;*
10. *polgárok biztonsága.”¹³*

Az EU-CELAC külügyminiszterei 2018 júliusában (a 2017-es, harmadik EU-CELAC csúcstalálkozót, amelyet EL Salvadorban tartottak volna, a CELAC kérésére elhalasztották) Brüsszelben találkoztak.¹⁴ Az ülés egyik társelnöke az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseleje, Federica Mogherini volt, a másik Carlos Castaneda, a CELAC soros elnöke, Salvador megbízott külügyminisztere. Az értekezlet fókuszában a multilateralizmus megszilárdítása és a globális fórumokon való együttműködés állt. Emellett azonban sor került a Párizsi Klímaegyezménynek, továbbá a globális drogpolitika 2019. évi felülvizsgálatának, a szabályokon alapuló globális rendnek és a migráció globális paktumának a megvitatására is. Mindemellett megbeszélést folytattak a közös kihívásokat jelentő, 2030-ig tartó időszakra szóló fenntartható fejlesztési menetrend végrehajtásáról. A csúcstalálkozón résztvevő miniszterek

¹² euparl.europa.eu (2020): Latin-Amerika és a karib-tengeri térség. Forrás: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/176/latin-amerika-es-a-karib-tengeri-terseg> Letöltve: 2021.02.03.

¹³ Horváth, Marcell (2010): Felértékelődő Latin-Amerika. Forrás: <https://polgariszemle.hu/archivum/56-2010-december-6-efolyam-6-szam/417-felertekelodo-latin-amerika> Letöltve: 2021.02.03.

¹⁴ Uo.

végül megállapodtak abban, hogy a kereskedelem, a beruházások, a termelékenység, valamint az inkluzív és fenntartható gazdaság támogatásában szorosabban együtt fognak működni.¹⁵

2. AZ EU-MERCOSUR MEGÁLLAPODÁS

A dél-amerikai ún. Déli Közös Piac (*Mercado Común del Sur*, Mercosur) egy gazdasági integráció, amelynek tagjai Argentína, Brazília, Uruguay és Paraguay (Venezuela tagsága jelenleg fel van függesztve). A Mercosur az Amerikai Egyesült Államokat, Kanadát és Mexikót tömörítő, 2018-ban született, a még 1994-ben megkötött Észak-amerikai Szabadkereskedelmi Egyezmény (*North American Free Trade Agreement*, NAFTA) helyére lépő új szabadkereskedelmi egyezmény, az USMCA után a második legfontosabb nemzetközi gazdasági blokk az amerikai kontinensen és a világ ötödik legnagyobb gazdasága. Az integráció célja az egymás között, továbbá a társult országokkal (Bolívia, Chile, Ecuador, Kolumbia, Peru, valamint megfigyelőként Mexikó) folytatott politikai együttműködés elmélyítése, a kulturális kapcsolatok megerősítése, valamint a tagországok között a tőke, az állampolgárok, illetve a javak szabad áramlásának, a szabad kereskedelemnek az előmozdítása.¹⁶

Az Európai Unió és a Mercosur-országok húsz évig tartó egyeztetés után 2019. június 28-án döntöttek a két térség közötti átfogó kereskedelmi megállapodás aláírásáról. A dél-amerikaiak fő célja ezzel az egyezséggel, hogy növeljék a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek, köztük a hús, a szója, a kávé és a feldolgozott termékek exportját. Az EU pedig elsősorban az ipari termékek – például a gépjárművek – piacán szeretne nagyobb hozzáférést kapni a partnerországokban. A felek közötti áruforgalom értéke a megállapodás előtt elérte a 88 milliárd eurót (1. ábra), a szolgáltatásoké a 34 milliárd eurót, ám mind az EU mind a Mercosur vezetői úgy vélik, hogy ezek a számok tovább növekedhetnek, és a két térség gazdasági és foglalkoztatási mutatói egyaránt javulni fognak.¹⁷

Az EU exportőrei évente mintegy 4 milliárd eurót takaríthatnak meg azáltal, hogy a Mercosur fokozatosan leépíti az importvámokat az EU-ból származó áruk 91 százalékára, továbbá az ipari termékek magas vámtarifájának csökkentésével több lehetőséget biztosít az

¹⁵ europa-nu.nl (2018): EU-CELAC Ministerial meeting, 16-17/07/2018-Main results. Forrás: https://www.europa-nu.nl/id/vkq4no3jtuxz/nieuws/eu_celac_ministerial_meeting_16_17_07

¹⁶ Molnár, Gábor (2010): A Déli Közös Piac (MERCOSUR) jelentősége a 20-21.századi Latin-Amerika integrációs folyamataiban, p. 47. Forrás: http://old.foldrajz.ttk.pte.hu/phd/phdkoord/nv/disszert/disszertacio_molnar_nv.pdf Letöltve: 2021.02.03.

¹⁷ nak.hu (2019): EU-Mercosur egyezés: az unió agráriuma számára kritikus megállapodás. Forrás: <https://www.nak.hu/kamara/kamarai-hirek/nemzetkozi-hirek/99825-eu-mercosur-egyezeseg-az-unio-agrariuma-szamara-kritikus-megallapodasv> Letöltve: 2021.02.06.

EU számára a gépjárművek piacán¹⁸. Az európai élelmiszertermékek, mint például a borok, a sajtok, a csokoládé vagy a sertéshús igen kedveltek a Mercosur-országok fogyasztói körében, ám ezekre jelenleg magas importvámokat alkalmaznak, azonban a megállapodásnak köszönhetően ezek és az egyéb kereskedelmi akadályok megszűnnek¹⁹. Mivel a Mercosur alapvető célja a mezőgazdasági termékek exportjának növelése, a megállapodás értelmében 99 ezer tonna marhahústra 7,5 százalékos kedvezményes vámkontingest kapnak, továbbá 180 ezer tonna baromfihúst és összesen 190 ezer tonna cukrot vámentesen exportálhatnak az EU-ba²⁰.

Az EU és a Mercosur térség közötti egyezmény még szorosabbá teszi a két régió közötti gazdasági és politikai kapcsolatokat. Fontos kiemelni, hogy az EU az első olyan fontos globális szövetséges, amely kereskedelmi megállapodást kötött a Mercosur-ral. A szabályokon alapuló nemzetközi kereskedelem mindkét fél számára előnyös, mert az európai vállalatok hozzáférést kapnak egy hatalmas gazdasági potenciállal rendelkező piachoz, az erősödő gazdasági kapcsolatok pedig felgyorsítják a Mercosur térségben most is tartó gazdasági reformokat és modernizációs folyamatokat. Az egyezmény a két kontinensen összesen mintegy 780 millió embert érint.²¹

A megállapodás tiszteletben tartja a környezetvédelmi és élelmiszerbiztonsági szabályokra vonatkozó elővigyázatosság elvét, külön környezetvédelmi és munkajogi kötelezettségvállalásokat tartalmaz. Mindkét régió elkötelezi magát az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ) Éghajlatváltozási Keretegyezményének (FCCC) és az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Klímaegyezmény hatékony végrehajtása, illetve a fenntartható halászat és erdőgazdálkodás mellett. Megállapodtak továbbá abban, hogy a köztük létrejött kereskedelmi egyezésnek szavatolnia kell az elfogadott környezetvédelmi normák és a munkajogi előírások betartását. A feleknek tilos indokolatlanul ösztönözni a kereskedelmet és a beruházásokat a környezetvédelmi rendelkezésektől való eltérés vagy a környezetvédelmi rendelkezések érvényre juttatásának elmulasztása esetén. A megállapodás lehetőséget kínál például a

¹⁸ nak.hu (2019): EU-Mercosur egyezés: az unió agráriuma számára kritikus megállapodás. Forrás: <https://www.nak.hu/kamara/kamarai-hirek/nemzetkozi-hirek/99825-eu-mercosur-egyezség-az-unio-agrariuma-szamara-kritikus-megallapodasv> Letöltve: 2021.02.06.

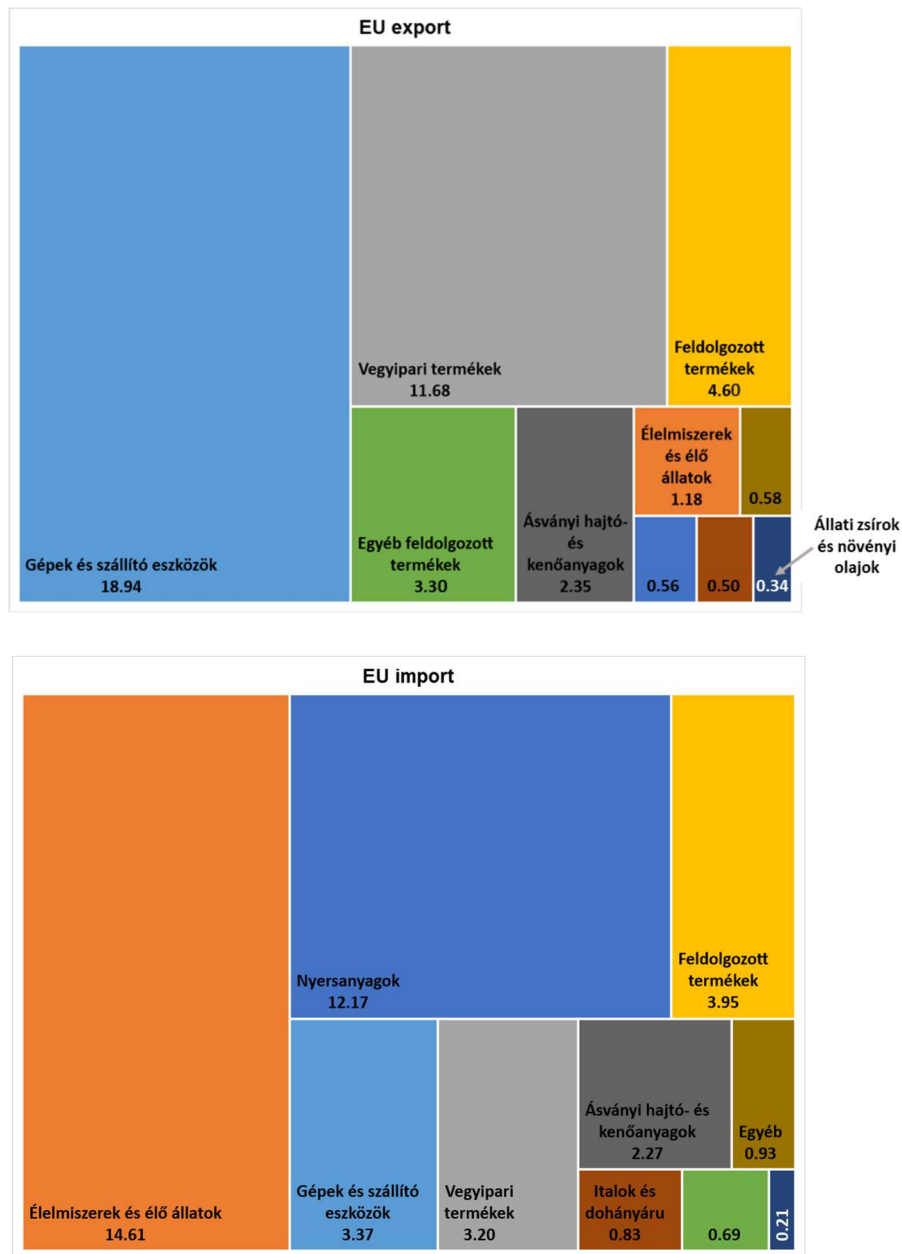
¹⁹ ec.europa.eu (2020d): The EU-Mercosur Trade Agreement explained. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-mercosur-association-agreement/agreement-explained/> Letöltve: 2021.02.08.

²⁰ nak.hu (2019): EU-Mercosur egyezés: az unió agráriuma számára kritikus megállapodás. Forrás: <https://www.nak.hu/kamara/kamarai-hirek/nemzetkozi-hirek/99825-eu-mercosur-egyezség-az-unio-agrariuma-szamara-kritikus-megallapodasv> Letöltve: 2021.02.06.

²¹ ec.europa.eu (2020d): The EU-Mercosur Trade Agreement explained. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-mercosur-association-agreement/agreement-explained/> Letöltve: 2021.02.08.

természetes erdőkből származó brazil diófélék kereskedelmére is, amelyek a környezet, a biodiverzitás megóvását elősegítő termékek körébe tartozik.²²

1. ábra: Az EU és Mercosur közötti áruforgalom, milliárd euró (2018)

Forrás: Eurostat

Megjegyzés: 1,34 milliárd euró összegű külkereskedelmi forgalom titkosított, az ábrán nem jelenik meg.

²² ec.europa.eu (2020d): The EU-Mercosur Trade Agreement explained. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-mercator-association-agreement/agreement-explained/> Letöltve: 2021.02.08.

Az EU földrajzi árujelzéssel ellátott, regionális étel-és italtermékei, mint például a Pálinka (Magyarország), a Jabugo (Spanyolország), a Queijo S.Jorge (Portugália), a Tiroler Speck (Ausztria), a Münchener Bier (Németország), a Fromage de Herve (Belgium), a Comté sajt (Franciaország), a Prosciutto di Parma (Olaszország), a Polska Wódka (Lengyelország) oltalomban részesülnek: az árujelzés garantálja, hogy a termék az adott régióból vagy helységről származó eredeti termék, az utánzatok értékesítése törvénybe ütközik. Az EU-Mercosur megállapodás értelmében a Mercosur-országok jogi garanciákkal nyújtanak védelmet 357 ilyen földrajzi árujelzővel elismert európai terméket. Ez mindkét fél számára előnyös, ugyanis egyrészt segíti az európai termelőket és exportőröket, másrészt a Mercosur fogyasztói számára megnyugtató, hogy valódi európai terméket vásárolnak.²³

Az uniós élelmiszer-, mezőgazdasági és halászati termékekre vonatkozó normákra azonban nem terjed ki a megállapodás, azok továbbra is változatlanul megmaradnak, illetve az importált árufeleségeknek a szigorú uniós előírásoknak meg kell felelniük a jövőben is. Az EU bizonyos előírásai nem alkuképesek, így a megállapodás nem áshatja alá az uniós élelmiszerbiztonsági, valamint állat-és növényegészségügyi standardokat. Továbbá szigorú megközelítést alkalmaznak az egészségvédelem terén minden élelmiszerbiztonsági kérdésben, beleértve a géntechnológiával módosított szervezeteket (GMO). Emellett az EU fenntartja azon jogát is, hogy meghatározza a növényvédőszer, az állatgyógyászati készítmények vagy a szennyező anyagok maradványainak maximális szintjét, illetve továbbra is teljes függetlenséget élvez a piacára behozott termékek biztonsági kritériumainak meghatározásában. A megállapodás tehát megerősíti az élelmiszerbiztonság szabályozásának jogát az uniós polgárok egészsége érdekében. Az egyezségnek köszönhetően az EU és a Mercosur-térség együtt fog küzdeni a világ egyik legfenyegetőbb egészségügyi veszélye, az antimikrobiális rezisztencia (AMR) ellen.²⁴ Világszerte évente körülbelül 700 ezer ember halálát okozzák olyan megbetegedések, amelyeket az antibiotikumoknak és más gyógyszereknek ellenálló baktériumok, vírusok, paraziták és gombák okoznak. Az AMR az antibiotikumok tartós helytelen használata és túlhasználata miatt alakul ki, illetve jelenleg komoly gondot jelent az is, hogy az antibiotikumok fejlesztése nem tart lépést a kórokozók változásával, emiatt a

²³ Piti, Enikő (2019): Kereskedelmi megállapodás az EU és a Mercosur között. Forrás: <https://csmkik.hu/en/hirek/kereskedelmi-megallapodas-az-eu-es-a-mercosur-kozott> Letöltve: 2021.02.03.

²⁴ Uo.

szakemberek attól félnek, hogy 2050-re többen halhatnak majd meg ilyen szuperkórokozók által okozott betegségekben, mint rákban.²⁵

Az EU és a Mercosur-országok közötti kereskedelmi forgalomba kerülő termékek biztonságossága hatékonyabban garantálható a megállapodás révén, mivel a partnerországok hatóságai is megerősítik együttműködésüket azáltal, hogy közvetlenebb és ezáltal hatékonyabb értesítési és tájékoztatási rendszert alakítanak ki, amely felgyorsítja az esetleges vészhelyzetekkel, kockázatokkal kapcsolatos információáramlást²⁶.

Fontos megemlíteni, hogy bizonyára sokkal kevésbé lett volna szükség egy ilyen összetett szerződés aláírására egy kooperatívabb nemzetközi környezet esetén. Azonban Donald Trump megválasztása után változott a nemzetközi helyzet, amely destabilizálóan hatott a nemzetközi gazdaságra. Kétségtelenül tehát ez volt az egyik kulcsfontosságú elem, amely mind az európai, mind a latin-amerikai részt szorosabb együttműködésre készítette, mert mindkét térség USA-val való együttműködése bizonytalanná vált. Továbbá különösen Németországot, de egész Európát (ideértve a NATO-t is) értek fenyegetések az USA részéről ebben az időszakban, melyek hatására az európaiak megkérdőjelezték a transzatlanti szövetség jövőjét és az USA, mint stratégiai partner megbízhatóságát.²⁷

Hangsúlyoznunk kell azt is, hogy bár mind az európai, mind a latin-amerikai fogyasztók kétségtelenül a megállapodás nagy nyertesei közé tartoznak, nem feltétlenül csak előnyökkel jár az EU számára ez az egyezmény. Elsősorban a mezőgazdasági termelők voltak, akik ellenezték a megkötését, különösen Írországon, Franciaországban és Lengyelországban, mivel a Latin-Amerikából származó mezőgazdasági export jelentősen növekedni fog a megállapodásnak köszönhetően a jövőben, kárt okozva ezzel az európai termelőknek. További nyomást gyakorol az európai gazdákra, hogy az EU-ba importált marhahús 80 százaléka a Mercosur-országokból származik, valamint a takarmánytermékek nagy része is. Kulcsfontossággal bír tehát az, hogy az EU előmozdítsa eszközeit, amelyekkel kárpótolhatja a kereskedelem liberalizációs megállapodásainak veszteseit. Ehhez pedig elengedhetetlen a Globalizációs Alkalmazkodási Alap megreformálása, rugalmasabbá tétele és forrásainak növelése, annak érdekében, hogy

²⁵ europarl.europa.eu (2018): Az antibiotikumrezisztencia egyre komolyabb probléma Európában. Forrás: <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20180615STO05929/az-antibiotikum-rezisztencia-egyre-komolyabb-problema-europaban> Letöltve: 2021.04.11.

²⁶ Piti, Enikő (2019): Kereskedelmi megállapodás az EU és a Mercosur között. Forrás: <https://csmkik.hu/en/hirek/kereskedelmi-megallapodas-az-eu-es-a-mercosur-kozott> Letöltve: 2021.02.03.

²⁷ Malamud, Carlos – Steinberg, Federico (2019): El acuerdo UE-Mercosur: ¿quién gana, quién pierde y qué significa el acuerdo? Forrás: http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/riecano_es/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/ari78-2019-malamud-steinberg-acuerdo-ue-mercosur-quien-gana-quien-pierde-que-significa-el-acuerdo Letöltve: 2021.03.15.

minél több vállalat (különösen a kkv-k) és magánszemély vehesse igénybe, ezáltal európai szinten centralizált fiskális eszközökkel javítva a liberalizáció és a gazdasági helyzet veszteségeinek jólétét.²⁸

A megállapodás aláírása ismét bizonyította, hogy az országoknak szüksége van az egymás között zajló kereskedelem liberalizációjára és egy kiszámítható, stabil szabályokon alapuló nyitott gazdasági rendszer fenntartására²⁹.

3. EU-BRAZÍLIA

3.1. Politikai keretrendszer bemutatása

Brazília és az Európai Unió között 1960 óta léteznek diplomáciai kapcsolatok. Azonban a két térség között már jóval előtte fennálltak szoros történelmi, politikai, gazdasági és kulturális kötelékek. A jelenlegi kapcsolatoknak a 2007-ben hatályba lépő bilaterális stratégiai partnerség ad alapot. Tudományos téren is jellemző az együttműködés a két régióra, amelynek főbb területei az egészség, a tengeri kutatás, a nanotechnológia, a fenntartható urbanizáció, a megújuló energia, a közlekedés, valamint az információs és kommunikációs technológiák. Brazília továbbá együttműködik az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjával, különösen a környezettel és az űrrel kapcsolatos kutatásokban.³⁰

2016-ban az ország gazdaságát még a magas infláció, a világ egyik legmagasabb kamatlába és bürokrácia jellemezte, amely gátat szabott az ipari termelésnek. A nemzeti történelem legsúlyosabb recessziójának enyhítésére, a pozitív gazdasági környezet megteremtésére, valamint munkahelyek létrehozására kicsit több mint egy év alatt a brazil kormány strukturális reformokat hajtott végre, amelyek lehetővé tették az ország eladósodottságának csökkentését és a befektetők bizalmának visszaszerzését is.³¹

A 2016-os kétszámjegyű inflációt napjainkra sikerült mérsékelni, ez utat adott a kamatlábak csökkentésének is, amely jelenleg mindössze 7 százalék, amely Brazília

²⁸ Malamud, Carlos – Steinberg, Federico (2019): El acuerdo UE-Mercosur: ¿quién gana, quién pierde y qué significa el acuerdo? Forrás:

http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_es/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/ari78-2019-malamud-steinberg-acuerdo-ue-mercosur-quien-gana-quien-pierde-que-significa-el-acuerdo Letöltve: 2021.03.15.

²⁹ Uo.

³⁰ ec.europa.eu (2021b): Brazil. Forrás: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/international-cooperation/brazil_en?fbclid=IwAR3VWkYkutAY4bW1C-yoIAEYxeJID9H-IIskW8MQXNHwNKIgSdi4CRw1HCQ Letöltve: 2021.03.15.

³¹ brazil.gov.br (2021): Economy & Trade. Forrás: <http://www.brazil.gov.br/trade-and-invest/trade-investment> Letöltve: 2021.04.18.

történelmében idáig a legalacsonyabb érték. Az alacsony kamatlábnak köszönhetően pedig többen tudnak hitelt felvenni, ezáltal sikerült fellendíteni a gazdaságot. Brazília a pénzügyi stabilitását a Központi Bank felelősségteljes politikájával együtt érte el, amelynek feladata az infláció ellenőrzése. Az ország gazdaságpolitikai változása a partnerországok figyelmét is felkeltette, egyre több brazil terméket kezdtek el fogyasztani és nőtt a Brazília iránti bizalmuk. A pozitív kereskedelmi mérleg más országokkal szemben pedig a gazdaság fellendülésének egyik fontos jele. A munkanélküliség az országban még továbbra is magas, de a brazil Földrajzi és Statisztikai Intézet (IBGE) adatai azt mutatják, hogy csak az utolsó elmúlt negyedévben 1,1 millióval csökkent a számuk, az egész 2020-as évet nézve pedig összesen 2,35 millió munkanélküli brazil jutott álláshoz és az előrejelzések szerint a jövőben ezek a számok egyre csak javulni fognak.³²

A brazil gazdaságnak sikerült kilábalnia a recesszióból, azonban a fellendülés érdekében még további lépéseket kell tenni. További intézkedésekre van szükség, különös tekintettel a nyugdíjreformra, amely ma a szövetségi költségvetés egyik fő akadálya. Emellett az országnak egyre nagyobb figyelmet kell fordítania az állami beruházásokra az egészségügy, az oktatás, az infrastruktúra és a biztonság területén. Bár rövid távon ezek a reformok hatásosnak bizonyulnak, ahhoz, hogy hosszabb távon is így legyen, további átfogó intézkedésekre lesz szükség.³³

3.2. Kereskedelem és gazdaság

Latin-Amerika legnagyobb gazdasága Brazília, és az EU Latin-Amerikával folytatott kereskedelmének 30,8 százalékát tette ki a Brazília és az EU közötti kereskedelem. Az Európai Unió számára a tizennegyedik legnagyobb kereskedelmi partner Brazília, 1,7 százalékát adja a teljes kereskedelmének (2017), míg az EU Brazília második legnagyobb kereskedelmi partnere, a teljes kereskedelmének 18,3 százalékával (2017). Az EU Brazíliából mezőgazdasági termékeket importál, behozatalát a térségből az elsődleges termékek dominálják, mint az élelmiszerek, italok és dohányárúk, ezeket követik a növényi termékek, majd az ásványi termékek. Brazília EU-ból érkező importját elsősorban gépek és berendezések, vegyipari termékek, valamint szállítóeszközök teszik ki. 2015-ben Brazíliába irányult az EU latin-

³² brazil.gov.br (2021): Economy & Trade. Forrás: <http://www.brazil.gov.br/trade-and-invest/trade-investment>
Letöltve: 2021.04.18.

³³ Uo.

amerikai befektetéseknek 48,5 százaléka, ezzel az EU a legnagyobb külföldi befektető Braziliában.³⁴

Az EU arra ösztönzi Braziliát, hogy előmozdítsa az európai kereskedők és befektetők számára a nyitottabb és stabilabb környezetet, illetve csökkentse a vám- és vámjellegű akadályokat, mivel a brazil piac fokozottan védett és azon országok egyike, amely viszonylag sok lehetséges kereskedelmet korlátozó intézkedést tart fenn. Az alkalmazott átlagos vám 13,5 százalék. 2018. júniusában, Rio de Janeiro-ban került sor az EU és Brazília közötti első konzultációs fórumra, amelynek középpontjában a tisztességes és etikus kereskedelem állt.³⁵

Brazília világviszonylatban is óriási gazdasági potenciállal bír és egyike a világ 25 legnagyobb exportőrének és importőrének, annak ellenére, hogy 2019-ben a külkereskedelem csak a 29 százalékát tette ki a bruttó hazai terméknek (GDP). A Nemzetközi Valutaalap (IMF) külkereskedelmi előrejelzései szerint az áruk és szolgáltatások exportja 2021-ben várhatóan 7,8 százalékkal fog nőni. A gazdaság kérdése az egyik legfontosabb a brazil politika számára az ország 2013-2017-es gazdasági válsága óta. Kiemelt figyelmet fordítanak tehát a globalizációra és arra, hogy a kereskedelem liberalizációja hogyan befolyásolja a gazdasági növekedést. Más nagy gazdaságokhoz képest Brazília még mindig viszonylag zárt, a lakossághoz viszonyított kereskedelmi forgalma és az exportőreinek száma alacsony. Az elmúlt években azonban a latin-amerikai ország fontos lépést tett a kereskedelem javítása érdekében, többek között az elektronikus adatszere-rendszer fejlesztésével csökkentette az okmányok betartásának idejét, illetve mint a Mercosur-blokk tagja, Brazília is aláírta az átfogó kereskedelmi egyezményt az Európai Unióval.³⁶

Brazília kereskedelmi mérlege bár többletet ért el, az elmúlt években a nyersanyagok ára csökkent, így a brazil termékek versenyképessége is csökkent, ami az energiamport növekedését eredményezte. Az USA és Kína közti kereskedelmi vita által okozott bizonytalanság, valamint a latin-amerikai politikai és gazdasági zűrzavar miatt a brazil termékek iránti külföldi keresletet az évtized leglassabb globális növekedése sújtotta 2019-ben. Ebben az évben ugyanis az áruk és szolgáltatások egyenlege mindössze 40 782 milliárd USD-t tett ki. Fontos kiemelni azonban, hogy Brazília a világ mezőgazdasági szuperhatalma, ennek következtében pedig egy nagyon sajátos külkereskedelmi politikát folytat, amelynek célja, a

³⁴ ec.europa.eu (2021b): Brazil. Forrás: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/international-cooperation/brazil_en?fbclid=IwAR3VWkYkutAY4bW1C-yo1AEYxeJID9H-IIskW8MQXNHwNKIgSdi4CRwIHCQ Letöltve: 2021.03.15.

³⁵ Uo.

³⁶ santandertrade.com (2021b): Brazilian foreign trade in figures. Forrás: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/brazil/foreign-trade-in-figures> Letöltve: 2021.04.18.

piacok meghódítása, miközben a latin-amerikai ország a világgazdaságban betöltött helyét megőrzi.³⁷

3.3. Klímaváltozás

Ha megerősödne, akár a történelem legnagyobb kereskedelmi egyezménye lehetne az EU Mercosur-országokkal megkötött hatalmas kereskedelmi megállapodása, összesen 19 millió dollár értékben. Azonban ez még várat magára, mivel a Mercosur-tagok, különösen Brazília rendkívül gyenge teljesítményt nyújt környezeti és fenntarthatósági kérdésekben, amelyek jelentősége napjainkban egyre nő az egész világon. Ez a tényező pedig negatív hatással van a megállapodásra. Közvélemény-kutatásokkal mérték fel hogyan vélekedik erről az európai lakosság, amelynek eredménye az lett, hogy ha Brazília és az új elnöke, Jail Bolsonaro nem szünteti meg az amazóniai erdőirtást, akkor a közvélemény-kutatáson részt vett 12 európai ország válaszadóinak 75 százaléka nem támogatja a Mercosur-ral való megállapodás ratifikálását. Továbbá a brazil erdőirtások növekedésének következményeként Franciaország, Ausztria, Hollandia és Belgium vallon régiójának parlamentjei bejelentették, hogy a kereskedelmi paktumot a Mercosur-országokkal nem támogatják. Egyértelművé vált tehát, hogy Európa lakosságának többsége igen érzékeny természetvédelmi szempontból, és még mielőtt az EU ratifikálná a Mercosur-ral való szabadkereskedelmi egyezményét, a brazil Amazonas hatékony védelmét szeretné, illetve az erdőirtások megszüntetését.³⁸

Emmanuel Macron francia elnök az EU kereskedelempolitikai bizottságához fordult és kérte, hogy a megállapodás megerősítése előtt az EU szólítsa fel a Mercosur-országokat, hogy fogadjanak el új globális felmelegedési és erdőirtási ellenintézkedéseket, arra hivatkozva, hogy a területükön jelenleg is zajló erdőirtás nem felel meg a Párizsi Klímaegyezményben és az ENSZ éghajlatváltozási egyezményében kitűzött céloknak. 2019 óta az Európai Bizottság új elnöke Ursula von der Leyen, aki még intenzívebben harcol a fenntarthatóság mellett, és azt szeretné elérni, hogy az európai vállalatok külföldi termékellátási láncai semmiképpen ne

³⁷ santandertrade.com (2021b): Brazilian foreign trade in figures. Forrás:

<https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/brazil/foreign-trade-in-figures> Letöltve: 2021.04.18.

³⁸ Gonzales, Jenny (2021): European public roundly rejects Brazil trade deal unless Amazon protected. Forrás:

https://news.mongabay.com/2021/02/european-public-roundly-rejects-brazil-trade-deal-unless-amazon-protected/?fbclid=IwAR3HQoFinun6f4i_dk7D9YnMLO66KrUmvHUSVsZSN8BqMg5YHCylQwgPCuY Letöltve: 2021.03.16.

járuljanak hozzá az erdőirtáshoz. Ennek érdekében tárgyalásokat folytatnak az első európai éghajlat-törvény létrehozásáról.³⁹

A brazil politikai döntéshozatalban azonban jelentős hiányosságok figyelhetőek meg a környezetvédelem kapcsán. Több mint egy évtizedes csökkenés után újra növekszik az erdőirtások száma, 2019-ben 34 százalékkal emelkedett 2018-hoz képest a Legal Amazon területén, ami a 2012-es történelmi mélyponthoz képest ez 120 százalékos növekedést jelentett. Ezt a számot a következő évre sem csökkentették, amelynek hatása komoly aggodalomra adott okot a jövőre nézve, ugyanis 2020 júliusában már több erdőtűz volt, mint 2019 júliusában. Bár Brazília korábban kötelezettséget vállalt, hogy az 1996-2005-ös szinthez képest 80 százalékkal fogja csökkenteni az erdőirtást 2020-ra, azonban ez eddig nem történt meg. Továbbá a Párizsi Klímaegyezményben többek között szerepel az is, hogy 2030-ig a brazil Amazóniában az illegális erdőirtásokat teljesen meg kellene szüntetni, a jelenlegi helyzet mégis arra enged következtetni, hogy Brazília a megállapodásban vállalt kötelezettségeit nem kívánja végrehajtani.⁴⁰

Az erdőirtás egyik kulcsfontosságú mozgatórugója az országban a mezőgazdaság, amely Brazília üvegházhatásúgáz-kibocsátásának második legnagyobb okozója az erdőirtást követően. Ennek ellenére a politikai vezetés továbbra sem hozott új intézkedéseket a kibocsátáscsökkentés elősegítésére ebben a kritikus ágazatban annak ellenére, hogy megvan a lehetősége rá, hogy alacsony szén-dioxid-kibocsátású szabályozást vezessen be, amely költséghatékonysága mellett növelhetné a mezőgazdaság termelékenységét, valamint csökkentené az erdőirtást és a kibocsátást. Brazília továbbá még mindig beépíti a fosszilis tüzelőanyagokat (gázt, szenet) az energetikai infrastruktúrájának tervezésébe, amely szintén komoly aggodalomra ad okot. A CAT (Climate Action Tracker) a Párizsi Klímaegyezmény alapján a brazil intézkedéseket egyáltalán nem tartja elegendőnek és hatásosnak ahhoz, hogy 2 Celsius fokra korlátozza a felmelegedést, nemhogy 1,5 Celsius fokra. Az országnak erőteljes intézkedésekre lenne szüksége, hogy teljesíteni tudja a meghatározott nemzeti hozzájárulását (NDCs, National Determined Contributions), amelyet a Párizsi Klímaegyezmény kapcsán vállalt.⁴¹

³⁹ Gonzales, Jenny (2021): European public roundly rejects Brazil trade deal unless Amazon protected. Forrás: https://news.mongabay.com/2021/02/european-public-roundly-rejects-brazil-trade-deal-unless-amazon-protected/?fbclid=IwAR3HQoFinun6f4i_dk7D9YnMLO66KrUmvHUSVsZSN8BqMg5YHCylQwgPCuY Letöltve: 2021.03.16.

⁴⁰ climateactiontracker.org (2020a): Brazil. Forrás: <https://climateactiontracker.org/countries/brazil/> Letöltve: 2021.04.18.

⁴¹ Uo.

Brazília egyik célkitűzése a Párizsi Klímaegyezmény kapcsán az volt, hogy 2030-ig a megújuló energiaforrások a teljes energiaösszetételének a 45 százalékát fogják kitenni, amely a jelenlegi előrejelzések szerint a latin-amerikai ország túlteljesíti, ugyanis 2027-ben ez az arány várhatóan 47 százalék, míg 2029-ben 48 százalék lesz. A brazil energiatermelésben ezt a magas megújuló energiafelhasználást a vízenergia nagy aránya, a közlekedésben pedig a bioenergia teszi lehetővé. Ahhoz azonban, hogy a károsanyag-kibocsátás ne mutasson növekvő tendenciát az energiaágazatban, további politikai intézkedésekre lenne szükség. Bár a közúti közlekedési ágazat kibocsátási intenzitásának javításához jelentős mértékben hozzájárultak a bioüzemanyagok, a teljes szén-dioxid mentesség eléréséhez szükséges lenne az elektromos járművek (EV-k) gyors forgalomba állítására, amelyben Brazília lemaradt a fejlettebb országokhoz képest, ugyanis nincs egyértelmű stratégiája a technológia alkalmazásának jelentős növelésére és emiatt nagyon kicsi az elterjedtségi aránya az elektromos járműveknek az országban.⁴²

Az éghajlatváltozás felgyorsult tendenciájának mielőbbi megállítására lenne szükség Brazíliában azáltal, hogy a latin-amerikai ország fenntartja és megerősíti az erdészeti ágazatban a klímapolitika végrehajtását, valamint a többi ágazatban is szigorú intézkedéseket vezet be ennek szellemében – ideértve a fosszilis tüzelőanyagok helyettesítését megújuló energiaforrásokkal – mivel az ország már elérte a kibocsátás csúcsát és a Párizsi Klímaegyezmény keretében gyors csökkentés mellett kötelezte el magát.⁴³

4. EU-ARGENTÍNA

4.1. Politikai keretrendszer bemutatása

Argentína és az Európai Unió között bilaterális kapcsolatokról főleg 1990 óta beszélhetünk, ugyanis ekkor kötötték meg egymással a Kereskedelmi és Együttműködési Keretmegállapodást, amelynek köszönhetően a két térség elkötelezte magát az egymással való együttműködés mellett a gazdaság, a külkereskedelem, az ipar és a mezőgazdaság területein. Később, még a 2000-es évek előtt külön együttműködési megállapodásokat írtak alá a halászatról, az atomenergia békés felhasználásáról, valamint a technológiai és tudományos együttműködésről is. A mai kétoldalú kapcsolatnak Argentína és az EU között ez jelenti tehát

⁴² climateactiontracker.org (2020a): Brazil. Forrás: <https://climateactiontracker.org/countries/brazil/> Letöltve: 2021.04.18.

⁴³ Uo.

az alapját. A kapcsolat előmozdításáért és a megállapodás felügyeletéért felelős vegyes bizottság továbbá ösztönzi a párbeszédet az ágazati politikákról is, amilyen például a nemzetközi együttműködés vagy a regionális fejlesztés.⁴⁴

Mint a Mercosur kereskedelmi blokk tagországa, Argentína részese az 1995-ben megkötött interregionális keretmegállapodásnak, illetve a 2019-ben aláírt átfogó kereskedelmi megállapodásnak is, amely az EU és a Mercosur között jött létre. Ezek az egyezmények nagy mértékben elősegítették az argentin kereskedelem növekedését, diverzifikációját és a fokozatos liberalizálását. Továbbá az EU ágazati párbeszédet folytat Argentínával a gazdasági és pénzügyi kérdésekről, az információs társadalomról, az energetikáról, illetve a műholdas navigációról is.⁴⁵

Napjainkban és a történelem során is erős kulturális kötelékek voltak jellemzőek Argentína és az európai országok kapcsolatára, amely többek között az európai ipar és Argentína közötti kulturális és kereskedelmi kapcsolatok megszilárdításához is nagyban hozzájárul. Az egyik kiemelkedő uniós program az Erasmus +, amely kiváló lehetőséget nyújt a felsőoktatási intézmények közötti tudományos kapcsolatok előmozdítására.⁴⁶

Dél-Amerika második legnagyobb országa Argentína, amely korábban a világ leggazdagabb nemzetei közé tartozott. Jelenleg is hatalmas mezőgazdasági és ásványi erőforrásokkal, illetve magasan képzett lakossággal rendelkezik, ugyanakkor komoly aggodalomra ad okot mind a gazdasági, mind a politikai instabilitása⁴⁷. A hosszú ideje tartó argentin gazdasági visszaesést követően 2019-ben azzal a reménnyel választották meg az új elnököt, Alberto Fernándezt, hogy feltámasztja a gazdaságot. Argentína gazdaságának újjáépítésére az első lépés az volt, hogy 2020-ban a kormány megállapodott a hitelezőkkel az ország külföldi adósságának 65 milliárd USD-s szerkezetátalakításáról. Ez a megállapodás az elnök új befektetések vonzására irányuló stratégiájának fontos része, mert elősegíti az érdemi növekedéshez való visszatérést, azáltal, hogy jogi és makrogazdasági biztonságot nyújt a befektetők számára.⁴⁸ A beruházások jóváhagyásának folyamatát azonban jelentős mértékben lelassítja az állam erőteljes beavatkozása a gazdaságba. Az energiaágazatba történő külföldi befektetések ösztönzésére született egy törvényjavaslat, melynek a benyújtását később azonban

⁴⁴ [eeas.europa.eu \(2016a\): Argentína and the EU.](https://eeas.europa.eu/2016a) Forrás: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/14114/argentina-and-eu_en Letöltve: 2021.03.17.

⁴⁵ Uo.

⁴⁶ Uo.

⁴⁷ [heritage.org \(2021\): Argentína.](https://www.heritage.org/index/country/argentina) Forrás: <https://www.heritage.org/index/country/argentina> Letöltve: 2021.04.26.

⁴⁸ [santandertrade.com \(2021a\): Argentína: economic and political outline.](https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/argentina/economic-political-outline) Forrás: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/argentina/economic-political-outline> Letöltve: 2021.04.25.

elhalasztották. A pénzügyi szektorban 2019 augusztusa óta vannak érvényben azok a kormányzati politikák, amelyek korlátozzák a pénzügyi számlák tranzakcióit. Jelenleg Argentínának nyolc kedvezményes kereskedelmi megállapodása van érvényben.⁴⁹

Argentínában képviseleti demokrácia van versenyképes választásokkal és akadálytalan nyilvános vitával. Az ország legnagyobb potenciállal bíró kihívásai a gazdasági instabilitás, a kormány és az igazságszolgáltatás korrupciója, illetve a kábítószerkereskedelem. A korrupció csökkentésére és az átláthatóság nemzeti szintű javítására az elmúlt években a kormány lépéseket tett, többek között időszakos cselekvési tervek bemutatásával a nyílt kormányzati partnerségben való tagság részeként. Az ország célja, hogy belépjen a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetbe (OECD), ennek érdekében a hatóságok digitalizálták az állami nyilvántartásokat és eljárásokat, illetve közzé tették a közbeszerzésről és szerződési ajánlatokról szóló online információkat is.⁵⁰

4.2. Kereskedelem és gazdaság

Latin-Amerika harmadik legnagyobb gazdasága a mezőgazdasági árucikkek legnagyobb termelője, valamint a szója-és napraforgótermékek, illetve citrom és körte egyik legnagyobb exportőre, Argentína. Szintén jól ismert termékeinek, a marhahúsnak és a bornak a legnagyobb részét az országon belül fogyasztják. Argentína kiemelkedő fontosságú ásványkincsei miatt, ugyanis rendelkezik arannyal, rézzel és lítiummal. Ipari termelése kiterjed a gépjárműiparra, az atomiparra, továbbá a kialakulóban lévő digitális szolgáltató szektorra.⁵¹ Az elmúlt években jelentősen bővült ez a szektor, 2019-ben a GDP 23,41 százalékát tette ki és a lakosság 21,04 százalékát foglalkoztatta. A nagy mennyiségű szójának és cukornádnak köszönhetően Argentína a világ legnagyobb bioüzemanyag és szójaszármaszék-exportőre, illetve a hatodik legnagyobb biodízel-gyártója. A mezőgazdasági szektor az ország GDP-jének a 6,08 százalékát teszi ki, de a lakosságnak csak a 0,087 százalékát foglalkoztatja a Világbank 2019-es és 2020-as adatai szerint. Fontos kiemelni továbbá, hogy Argentína Latin-Amerika negyedik legnagyobb földgáztermelője, illetve a világ harmadik legnagyobb palagázkészletével rendelkezik. A Covid-19 világjárvány bár az összes többi szektorra negatív hatással volt, a

⁴⁹ heritage.org (2021): Argentina. Forrás: <https://www.heritage.org/index/country/argentina> Letöltve: 2021.04.26.

⁵⁰ freedomhouse.org (2021): Argentina. Forrás: <https://freedomhouse.org/country/argentina> Letöltve: 2021.04.26.

⁵¹ ec.europa.eu (2021a): Argentina-Trade. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/argentina/> Letöltve: 2021.03.16.

mezőgazdasági szektorban nem figyelhető meg jelentős visszaesés. Ami pedig a szolgáltató szektort illeti, ugyanúgy a bővülés jellemzi, mint az ipari szektort, a GDP 54,33 százalékát teszi ki és az aktív munkaerő 78,86 százalékát foglalkoztatja. Argentína kiemelkedik a csúcstechnológiai szolgáltatásokat illetően, illetve rendkívül versenyképes a szoftverfejlesztés, az atomenergia, a call centerek és a turizmus területén is. Az idegenforgalmi ágazat egyre fontosabbá válik az ország számára, továbbá a telefon és az ITC szektor is egyre dinamikusabban fejlődik.⁵²

Argentína és az Európai Unió között 1990-ben lépett hatályba a Kereskedelmi és gazdasági Együttműködési Keretmegállapodás, a napjainkban folytatott kereskedelem a két térség között erre a bilaterális egyezményre épül. 1995-ben, amikor a Mercosur együttműködési keretmegállapodást írt alá az EU-val, Argentína számára is kibővültek a lehetőségek az EU-val való kereskedelem kapcsán. 2019-ben a teljes argentin kereskedelem 14,1 százalékát tette ki az EU-val folytatott kereskedelme összesen 14,3 milliárd euró értékben, így Brazília és Kína után az Európai Unió Argentína harmadik legnagyobb kereskedelmi partnere. Az EU fő importcikkei Argentínából a mezőgazdasági termékek, míg az országba irányuló főbb exportcikkei elsősorban a feldolgozóipari árucikkek, vegyipari termékek, illetve gyógyszerek. 2019-ben az EU importjának értéke Argentínából gyakorlatilag megegyezett az onnan exportált árucikkek értékével. Bár az elmúlt években javult a tendencia, Argentína esetében az import, export és tőkemozgások terén jelentős korlátozások vannak még most is érvényben, amelyek kedvezőtlenül hatnak a nemzetközi befektetésekre és a kereskedelemre a térségben. Ezen korlátozások közé tartoznak a kötelező preferenciák a helyi vállalatok számára közbeszerzés során, valamint a helyi tartalmi követelmények az autó-és autóalkatrész-ágazatban az adókedvezmények megszerzése érdekében, a szabadalmi eljárások késedelmé, a földrajzi árujelzések nem megfelelő oltalma, illetve a számos termék és szolgáltatás esetében alkalmazott magas exportvámok.⁵³

A 2019-ben elfogadott átfogó kereskedelmi megállapodás célja a Mercosur-országok és az EU közötti szabadkereskedelmi térség létrehozatala, amely az ipari és mezőgazdasági termékeken túl kiterjed a szolgáltatások kereskedelmére, a közbeszerzésekre, a szellemi tulajdonra, valamint a kereskedelem technikai akadályainak csökkentésére⁵⁴.

⁵² santandertrade.com (2021a): Argentina: economic and political outline. Forrás: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/argentina/economic-political-outline> Letöltve: 2021.04.25.

⁵³ ec.europa.eu (2021a): Argentina-Trade. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/argentina/> Letöltve: 2021.03.16.

⁵⁴ eeas.europa.eu (2016a): Argentina and the EU. Forrás: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/14114/argentina-and-eu_en Letöltve: 2021.03.17.

Világviszonylatban a 44 millió fő lakosú Argentína az első helyen áll a mezőgazdasági termékek tekintetében, amelynek köszönhetően több mint 400 millió embert képes ellátni élelmiszerrel. Komoly kihívásokat jelentenek azonban az energiabiztonsággal kapcsolatos kérdések, illetve a magas infláció az argentin gazdaság számára. 2015-ben az Argentin Statisztikai Hivatal (INDEC) szerint az infláció hivatalosan 24 százalék volt, azonban független szakértők számításai szerint a 30–35 százalékot is meghaladta. További problémát jelent az ország rossz infrastruktúrája, ugyanis a lakosság körülbelül felét érinti, hogy a mai napig nem megfelelő a szennyvíz-hálózat kiépítettsége, a kritikus energiahiány miatt az áramszünetek száma egyre csak növekszik, valamint az argentin otthonok 15 százalékában pedig még az ivóvíz sincsen biztosítva. Buenos Aires városban 10 telefonhívásból átlagosan 1 sikertelen és a szélessávú internet sebessége sem megfelelő. Főleg ezen tényezők miatt kulcsfontosságú tehát az infrastrukturális befektetések elősegítése Argentínában. A nem hagyományos energiaforrások kitermelése és az áruk szállítása miatt szükség lenne a közlekedési hálózat fejlesztésére is.⁵⁵

Argentína politikájának és gazdaságának stabilitása egyaránt törékenynek mondható, melyet csak súlyosbított a 2020 óta tartó Covid-19 világjárvány. Az említett évben 11,8 százalék volt az ország becsült GDP csökkenése. Becslések szerint azonban a világjárvány utáni gazdasági fellendüléskor növekedés várható majd, 2021-ben 4,9 százalékos, 2022-re pedig 2,5 százalékos. A Világbank adatai szerint, 1950 óta a Kongói Demokratikus Köztársaság után Argentínában van a legnagyobb recesszió. Az infláció bár 2020-ban kissé csökkent, de még így is meghaladta a 40 százalékot, az államháztartás egyenlege pedig a GDP -7,8 százalékát tette ki. A világjárvány az importra és az exportra is negatívan hatott, a gyenge belső kereslet és az ipari eladások csökkenése miatt jelentősen visszaestek. Emellett a költségvetési ösztönzők végrehajtására sem volt sok lehetőség, mert jelenleg a kormány kemény adósság-újratárgyalás előtt áll. A nagyarányú munkanélküliség és szegénység jelenleg is komoly gondot okoz Argentínában, a lakosság csaknem egyharmada él a szegénységi küszöb alatt. Becslések szerint azonban a 2020-as, 11 százalékos munkanélküliségi ráta 10,1 százalékra fog csökkenni 2021-ben, 2022-ben pedig 9,7 százalékra.⁵⁶

⁵⁵ buenosaires.mfa.gov (2021): Argentína gazdasága. Forrás: <https://buenosaires.mfa.gov.hu/page/argentina-gazdasaga> Letöltve: 2021.04.06.

⁵⁶ santandertrade.com (2021a): Argentina: economic and political outline. Forrás: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/argentina/economic-political-outline> Letöltve: 2021.04.25.

4.3. Klímaváltozás

Jelenleg az emberiség számára az egyik legnagyobb kihívást a klímaváltozás jelenti, amelyet az üvegházhatású gázok felhalmozódása okoz, ezáltal pedig növekedik a szélsőséges jelenségek gyakorisága és intenzitása, felmelegednek az óceánok, a jégolvadás miatt a tengerszint megemelkedik, illetve a havazások is ritkábbak. 2014-ben az üvegházhatásúgáz-kibocsátás rekordmagasságot ért el és az éghajlatváltozással foglalkozó kormányközi szervezet megerősítette az emberi befolyást az éghajlati rendszerre.⁵⁷

Argentína aktívan részt vett az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Klímaegyezmény tárgyalási folyamatban és 2015. április 22-én alá is írta azt, valamint szorgalmazta annak azonnali végrehajtását. Az egyezményt 2015. decemberében fogadták el az ENSZ-egyezmény részes feleinek 21. konferenciáján (COP21). A megállapodás különbséget tesz a fejlett és fejlődő országok között, valamint megengedi, hogy minden ország nemzeti szinten határozza meg a hozzájárulását, amelyet Argentína 2015. október elsején be is nyújtott. Ebben többek között kötelezettséget vállalt, hogy 2020 és 2030 között 15 százalékkal csökkenteni fogja az ország károsanyag kibocsátását. Az egyezmény elfogadását követően azonban bejelentette, hogy felülvizsgálja az országosan meghatározott hozzájárulását.⁵⁸

2016. novemberében került sor a Marrakeshi Klímakonferenciára (COP22), amelynek az volt a célja, hogy az aláíró országok átültessék a Párizsi Klímaegyezmény foglalt vállalásaikat a gyakorlatba, megvitassák a vállalásaik finanszírozását, valamint, hogy megerősítse és ösztönözze az országokat, hogy minél többet tegyenek az éghajlatváltozás ellen.⁵⁹

2014-es adatok szerint Argentína részesedése 0,7 százalék volt a globális üvegházhatást okozó gázok kibocsátásában. Az ország nagy részén megfigyelhető az átlaghőmérséklet emelkedése, illetve a megnövekedett csapadékmennyiség, amely komoly áradásokat okoz. Ennek következtében pedig veszélybe kerül az élelmiszertermelés és -ellátás. A 2015-ös argentin kormányváltáskor Mauricio Macri elnök kötelezettséget vállalt ezen kihívások kezelésére, így az éghajlatváltozás új dimenziót kapott stratégiai megközelítés révén. 2015. decemberében létrehozták a Környezet és Fenntartható Fejlődés minisztériumot (MAyDS) a klímaváltozás intézményi struktúrájának megerősítésére. Továbbá ekkor döntött úgy

⁵⁷ [cancilleria.gob.ar \(2021\): Argentina's commitment to combat Climate Change. Forrás: <https://www.cancilleria.gob.ar/en/news/newsletter/argentinas-commitment-combat-climate-change> Letöltve: 2021.04.06.](https://www.cancilleria.gob.ar/en/news/newsletter/argentinas-commitment-combat-climate-change)

⁵⁸ Uo.

⁵⁹ [europarl.europa.eu \(2016\): COP22 marokkói klímakonferencia: a párizsi megállapodás gyakorlati megvalósítása. Forrás: <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20161111STO50910/cop22-marokkoi-klimakonferencia-a-parizsi-megallapodas-gyakorlati-megvalositasa> Letöltve: 2021.04.06.](https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20161111STO50910/cop22-marokkoi-klimakonferencia-a-parizsi-megallapodas-gyakorlati-megvalositasa)

Argentína, hogy nemzetközi szinten is aktívan részt fog venni az éghajlatváltozás elleni küzdelemben.⁶⁰

Argentína elnöki rendelettel 2016-ban létrehozott egy nemzeti éghajlatváltozási kabinetet (GNCC), amelynek célja az enyhítési és alkalmazkodási intézkedések integrálása az ágazati tervezésbe. A kabinet mintegy 12 minisztérium és kormánytitkárság képviselőit tömöríti. A klímapolitikák kapcsán létrehozása óta a GNCC vált a legmagasabb szintű politikai konszenzus terévé, amely erősíti a különböző ágazatok közötti együttműködést, illetve ösztönzi őket a nagyobb részvételre az éghajlatváltozás elleni küzdelemben. Minden ágazat képviselője részt vehet a kabinet intézményesített ülésein, ahol lehetőségük van megvitatni a klímaváltozás csökkentésére irányuló elkötelezettségeiket. Továbbá tagjai többek között különböző nem kormányzati szervezetek, környezetvédelmi szövetségek és egyetemek is. A többszintű kormányzati folyamat révén a GNCC törekszik a klímaváltozás megakadályozására tett kötelezettségvállalások holisztikus megvalósítására.⁶¹

A 2019-es argentin kormányváltás óta az új elnök politikai erőfeszítéseit elsősorban az egyre súlyosbodó gazdasági válság kezelésére összpontosította, ez azonban veszélyezteti az éghajlat-politika fejlődését. A zöld helyreállítási intézkedések jelentős része háttérbe szorult az utóbbi időben, ugyanis a kormány által meghozott, 2020 júniusától érvényes helyreállítási intézkedések elsődleges célja az olaj-és gázipar védelme az árak és a kereslet összeomlásától. Ennek értelmében függetlenül attól, hogy a nemzetközi olajárak továbbra is jelentősen alacsonyabbak, mesterségesen rögzítette a hazai olajárat hordónként minimum 45 USD-re 2020-ig. Ezt, az energiaipar és a munkahelyek védelme érdekében hozott intézkedését a kormány a Covid-19 világjárvány miatti válságra hivatkozva tette meg, mivel így támogatja az argentin olaj-és gázágazat megmentését.⁶²

Argentína az energiaszektorban kidolgozott stratégiáját a bőséges gázkészletek kiaknázására összpontosította, amely mind a nemzeti fogyasztás, mind az export számára olcsó olaj- és gázforrást eredményezett. Ezen stratégia végrehajtása azonban a megújuló energiaforrások részarányának növelését az argentin villamosenergia-ágazatban potenciálisan veszélyezteti és növeli az üvegházhatásúgáz-kibocsátását. A CAT (Climate Action Tracker) 2017 júliusában felhívta a figyelmet arra, hogy az energiaszektorban áthidaló üzemanyagként

⁶⁰ api.knack.com (2019): Building climate policies under consensus: Argentina's national climate change cabinet. Forrás:

https://api.knack.com/v1/applications/5b23f04fd240aa37e01fa362/download/asset/5cdaa1edba6ea70007d0bf2c/190502_gpd_parisabkommen_argentinien_01.pdf Letöltve: 2021.04.07.

⁶¹Uo.

⁶² climateactiontracker.org (2020c): Argentina. Forrás: <https://climateactiontracker.org/countries/argentina/> Letöltve: 2021.04.19.

használt földgáz csak korlátozott mennyiségben áll rendelkezésre az egész világon, valamint, ha Argentína nem tesz komolyabb lépéseket az éghajlatváltozás ellen, akkor várhatóan túllépi a Párizsi Klímaegyezményben vállalt célkitűzéseit.⁶³

A 2019-es kormányváltást megelőzően az akkori argentin elnök klímavészhelyzetet hirdetett és a szenátus 2019 decemberében el is fogadta az éghajlatváltozásról szóló törvényt, amely nemzeti politikának tekintette az éghajlatváltozás kezelését és létrehozott egy minimális pénzügyi költségvetést is a megfelelő irányításhoz. Továbbá Argentína szén-dioxid-adót vetett ki az ország területén értékesített legtöbb szilárd és folyékony tüzelőanyagra, majd később a fűtőolajra, az ásványi szénre és az ásványi kocszra is. Ezen intézkedések célja az volt, hogy Argentína 2050-re elérje a szén-dioxid-semlegességet. A jelenlegi kormány azonban inkább más területekre koncentrál és nem ilyen elkötelezett a klíma-politika végrehajtása mellett, annak ellenére, hogy szakpolitikai elemzések szerint, ha Argentína az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaforrások növelése és az energiaigény csökkentése érdekében további intézkedéseket hajtana végre, akkor akár túl is teljesíthetné a Párizsi Klímaegyezményben meghatározott nemzeti hozzájárulását (NDCs), amely azt jelenti, hogy 11-13 százalékkal kisebb lenne a kibocsátása, mint amennyit ebben célul tűzött ki. Jelenlegi adatok azt mutatják, hogy az atomenergia beruházási költségei körülbelül háromszor magasabbak Argentínában, mint a megújuló energia és gáz költségei. Nemzeti előrejelzések szerint viszont a nap- és szélenergia 2030-ra felveheti majd a versenyt a gázturbinákkal.⁶⁴

5. EU-PARAGUAY

5.1. Politikai keretrendszer bemutatása

Paraguay kapcsolata az Európai Unióval az 1990-es évek óta egyre szorosabbá válik, mind kétoldalú szinten, mind regionális keretek között. 1992-ben kötötték meg egymással az együttműködési keretmegállapodást, amely jelentős mértékben hozzájárult a kapcsolatok előmozdításához. Az EU-Paraguay Vegyes Bizottság, amely EU-s és Paraguayi magas rangú köztisztviselőkből áll, rendszeresen tart üléseket, ahol áttekintésre kerül a kapcsolatok aktuális

⁶³ climateactiontracker.org (2020c): Argentina. Forrás: <https://climateactiontracker.org/countries/argentina/>
Letöltve: 2021.04.19.

⁶⁴ Uo.

állapota. A 2019-es EU-Mercosur szabadkereskedelmi megállapodás további lehetőségeket nyújtott Paraguay EU-val való kapcsolatának megszilárdítására.⁶⁵

Az EU Latin-Amerikával való párbeszéd és együttműködés alapját képezik többek között az emberi jogok, a szabadság, a társadalmi igazságosság, valamint a regionális integráció, ebben a régióközi párbeszédben pedig Paraguay is részt vett teljes mértékben és jelenleg is aktívan részt vesz. A jelenlegi szoros EU–Latin-Amerika kapcsolatokat, illetve a demokrácia és az emberi jogok védelmét az 1990-es miniszteri szintű intézményesített politikai párbeszéd segítette elő. Ez volt az EU-LAS rendszer, amely napjainkra EU-CELAC-vá (Latin-Amerikai és Karibi Államok Közössége) alakult át, amely a kétévente megrendezett államfői és vezető kormányzati miniszterek csúcstalálkozója által lehetővé tette a régiók közti kapcsolat szorosabbá válását, valamint az együttműködési rendszerek lehető legmagasabb szintű megerősítését.⁶⁶

1999-ben kezdte meg az EU és a Mercosur a két régió közötti társulási megállapodás előkészítését, amelyet végül 20 év után, 2019-ben írtak alá. A kölcsönös előnyök érdekében ez az egyezmény, amelynek Paraguay is a részese, várhatóan megerősíti a közeljövőben a politikai párbeszédet és együttműködést, továbbá jelentősen kibővíti a régiók közötti kereskedelmi és gazdasági kapcsolatokat. 2018-ban a blokkok közti kereskedelem 89,9 milliárd euró értékben zajlott, ezzel az EU továbbra is a Mercosur fő kereskedelmi partnere és a legnagyobb befektető a régióban.⁶⁷

A pénzügyi és műszaki kétoldalú együttműködésnek Paraguay és az EU között az 1992-es együttműködési keretmegállapodás az alapja. 2014-ben hét éves időszakra olyan indikatív programokat hoztak létre a pénzügyi és technikai együttműködés céljából, amelyek az Egyesült Nemzetek Fenntartható Fejlesztési Céljain, az EU Változtatási Programján, az Európai Fejlesztési Konszenzuson, a nemzeti prioritásokon, valamint a munkamegosztásban meghatározott prioritásokon alapulnak. E program keretében az EU 168 millió euró értékű összköltségvetést ír elő vissza nem térítendő együttműködési alapként Paraguaynak, amelyről a két térség együttesen úgy döntött, hogy a 2015–2030-as nemzeti fejlesztési tervvel összhangban négy kiemelt ágazatra összpontosítja: az oktatásra (85 millió euró), a

⁶⁵ [eeas.europa.eu](https://eeas.europa.eu/delegations/paraguay/15426/paraguay-and-eu_en) (2016b): Paraguay and the EU. Forrás: https://eeas.europa.eu/delegations/paraguay/15426/paraguay-and-eu_en Letöltve: 2021.03.21.

⁶⁶ Uo.

⁶⁷ Uo.

magánszektor fejlesztésére (20 millió euró), a szociális védelemre (48 millió euró), valamint a demokrácia megerősítésére (10 millió euró).⁶⁸

A kétoldalú pénzügyi és technikai együttműködés mellett az EU más típusú támogatást is nyújt, nyílt pályázati felhívások útján támogatja a civil társadalom és a helyi hatóságok együttműködését olyan fontos kérdésekben, mint a demokrácia és az emberi jogok, illetve az aktív civil társadalom kiépítése. A regionális együttműködési programok Latin-Amerika és az EU között segítik a régióban a szegénység csökkentését, illetve a fenntartható és inkluzív növekedés fokozására irányuló erőfeszítéseket, miközben a két térség közti kapcsolatok is megerősödnek ezen hálózatok létrehozásának köszönhetően. A 2014 és 2020 közötti regionális program 805 millió euró értékben zajlott, a következő területekre összpontosítva: biztonság és fejlesztés (70 millió euró), kormányzás, felelősség és társadalmi egyenlőség (42 millió euró), fenntartható és inkluzív növekedés (215 millió euró), környezeti fenntarthatóság és éghajlatváltozás (300 millió euró), valamint felsőoktatás (163 millió euró). Ezen területekre fókuszáló regionális együttműködési program a társadalmi kohéziós politikákat elősegítő EUROsocial +, az éghajlatváltozással kapcsolatos együttműködést elősegítő EUROCLIMA +, a latin-amerikai kis- és középvállalkozások (kkv) globális piacra való belépési lehetőségeinek javítására összpontosító AL-Invest 5.0, az infrastruktúrák finanszírozását energia és közlekedés ágazatokban lehetővé tévő A LAIF, a drogpolitikák tervezésével és végrehajtásával kapcsolatos COPOLAD II, valamint a jogállamiságot és közbiztonságot elősegítő EL PAcCTO.⁶⁹

Évente több mint 120 millió személynek nyújt segítséget az Európai Unió a humanitárius segítségnyújtási és természeti katasztrófakockázat-csökkentési programjain keresztül a világ legkiszolgáltatottabb térségeiben, így a természeti katasztrófák által sújtott Paraguayban is 1997 óta. Ezek a támogatások segítenek vészhelyzetek kezelésében, a felkészültség növelésében, valamint a kockázatok csökkentésében. Az EU továbbá határozottan támogatja a globális természeti katasztrófakockázat-csökkentési programokat, így a Sendai 2015–2030 közötti időszakra szóló katasztrófakockázat-csökkentési keretrendszer elfogadásának biztosítására irányuló nemzetközi erőfeszítéseket is. A Paraguay-folyó súlyos áradásokat okozott 2015 decembere és 2016 januárja között, amelyre az EU első válaszként 300 000 eurót, majd a második szakaszban egymillió eurót ajánlott fel a szennyvízelvezetés biztosítására, illetve a tiszta ivóvízhez való hozzáférés megkönnyítésére.⁷⁰

⁶⁸ [eeas.europa.eu](https://eeas.europa.eu/delegations/paraguay/15426/paraguay-and-eu_en) (2016b): Paraguay and the EU. Forrás: https://eeas.europa.eu/delegations/paraguay/15426/paraguay-and-eu_en Letöltve: 2021.03.21.

⁶⁹ Uo.

⁷⁰ Uo.

5.2. Kereskedelem és gazdaság

Paraguay gazdaságának a mezőgazdaság a fő pillére, amely GDP-jének a 16,5 százalékát teszi ki. További fontos területek az erdőgazdálkodás és a szarvasmarha-nevelés, illetve Paraguay exportjának több mint a felét a szójabab és a gyapot adja.⁷¹ Az elmúlt évtizedben folyamatos növekedést mutatott Paraguay, azonban továbbra is Latin-Amerika egyik legszegényebb országa. Az IMF adatai szerint azonban 2020-ban a Covid-19 világjárvány hatására a GDP növekedése visszaesett 0,9 százalékkal. Annak ellenére, hogy Paraguay külföldi adóssága az elmúlt öt évben megduplázódott az állami fejlesztési politikába való befektetések miatt, államadóssága még így is az egyik legalacsonyabb Latin-Amerikában. 2020-ban az infláció 1,8 százalék volt, ami enyhülést jelent az elmúlt évekhez képest. Az ország gazdaságának mozgóterületei többek között a mezőgazdaság, az értékesítés és az építőipar. A jövedelmi egyenlőtlenség és a szegénység komoly kihívást jelentenek Paraguay számára, a Mercosur térségben mégis itt a legalacsonyabb a munkanélküliségi ráta.⁷²

Az Európai Unió bilaterális kapcsolatot tart fent Paraguay-val, amelynek alapja az 1992-ben megkötött együttműködési keretmegállapodás. Ennek nyomán követésére az EU-Paraguay Vegyes Bizottság általában két évente ülésezik, és ilyenkor kiemelten foglalkoznak a kereskedelmi kérdésekkel. Ezenkívül, mint a Mercosur-blokk tagja, Paraguay is részes fele az 1995-ben elfogadott EU-Mercosur együttműködési keretmegállapodásnak, valamint a 2019-ben aláírt EU-Mercosur társulási megállapodásnak is.⁷³

2015 és 2017 között a paraguayi uniós behozatal enyhe növekedést mutatott, 1,006 milliárd euróról 1,153 milliárdra nőtt, azonban a beruházás és a kereskedelem továbbra sem jelentős az EU és Paraguay között, 2017-ben mindössze 1,798 milliárd eurót tett ki. 2017-ben Paraguay számára az EU Brazília és Argentína után a harmadik legfontosabb kereskedelmi partnere volt, amely a 10 százalékát tette ki Paraguay teljes kereskedelmének. Paraguay EU-ba irányuló exportja nagyrészt mezőgazdasági termékekből, míg importja feldolgozott termékekből áll (gépek és szállítóeszközök, illetve a vegyszerek). Az Európai Unió Paraguayban is fontos befektető, közvetlen külföldi tőkebefektetései az országban 863 millió euróról 1,2 milliárdra nőttek a 2014 és 2016 közötti időszakban. Ez köszönhető talán annak is, hogy Paraguay mutatja az egyik legnagyobb GDP-növekedést Latin-Amerikában, amely vonzó

⁷¹ adaptation-undp.org (2021): Paraguay. Forrás: <https://www.adaptation-undp.org/explore/latin-america-and-caribbean/paraguay> Letöltve: 2021.04.07.

⁷² santandertrade.com (2021e): Paraguay: economic outline. Forrás: <https://santandertrade.com/en/portal/reach-business-counterparts/paraguay/economic-outline> Letöltve: 2021.04.28.

⁷³ ec.europa.eu (2020b): Paraguay-Trade. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/paraguay/> Letöltve: 2021.03.20.

tényező a külföldi befektetések számára. A Mercosur tagjaként Paraguay az EU fontos latin-amerikai kereskedelmi partnere, habár a köztük zajló kereskedelem továbbra is igen korlátozott.⁷⁴

Az EU együttműködik és segítséget nyújt a paraguayi, argentin és brazil hármashatárnál történő kalóztermékek illegális kereskedelme elleni küzdelemben, továbbá prioritásként kezeli a szellemi jogok védelmét. 2015-től a Világbank Paraguayt a közepes jövedelmű országok közé sorolta, ezért 2019 januárjától törölték a GSP-kedvezményezett országok listájáról, így nem élvezhette tovább a korábban nyújtott kereskedelmi preferenciákat.⁷⁵

A Mercosur blokk tagjaként Paraguay is részt vett az EU-Mercosur 2019-es társulási megállapodás tárgyalásain, amelynek célja a Mercosur országai közötti regionális kereskedelmi integráció volt és az EU-val folytatott kereskedelem számára a tarifális és nem tarifális akadályok megszüntetése, de kiterjedt továbbá a beruházásokra, az áruk és szolgáltatások kereskedelmére, a szellemi tulajdonjogokra, a földrajzi árujelzések védelmére, az állami beszerzésekre, a kereskedelem technikai akadályaira, és végül, de nem utolsó sorban az egészségügyre és a növényegészségügyre.⁷⁶

5.3. Klímaváltozás

Paraguaynak jelenleg nincsen hivatalos éghajlatváltozási alkalmazkodási stratégiája, azonban gazdasága kiszolgáltatott a klímaváltozás hatásainak, mivel az ország legjelentősebb ágazata az éghajlat-érzékeny mezőgazdaság. Az FCCC-hez Paraguay csak egy nemzeti közleményt nyújtott be, amelyben kötelezettséget vállalt, hogy végre fogja hajtani hivatalos nemzetközi keretek között a jövőbeli intézkedéseket, bemutatta az éghajlatváltozásra adott politikai válaszának és elemzéseinek az alapjait, valamint meghatározta azokat az intézkedéseket, amelyeket már a kormány megtett a klímaváltozás ellen. A közlemény létrehozta az első nemzeti üvegházhatást okozó gázok jegyzékét, amely magába foglalja az éghajlatváltozási egyezmény végrehajtására elfogadandó nemzeti stratégiára vonatkozó általános iránymutatásokat, illetve a mezőgazdasági ágazat alkalmazkodási lehetőségeit és sérülékenységi értékelését.⁷⁷

⁷⁴ ec.europa.eu (2020b): Paraguay-Trade. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/paraguay/> Letöltve: 2021.03.20.

⁷⁵ Uo.

⁷⁶ Uo.

⁷⁷ adaptation-undp.org (2021): Paraguay. Forrás: <https://www.adaptation-undp.org/explore/latin-america-and-caribbean/paraguay> Letöltve: 2021.04.07.

A második nemzeti közlemény, amely többek között az erdészeti ágazat szén-dioxid-megkötő és helyettesítő programjain keresztül csökkentené az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, illetve az éghajlatváltozással kapcsolatos nemzeti cselekvési terv, amelynek feladata az olyan prioritást élvező ágazatok elemzése – mint például a mezőgazdaság vagy az erdészet – azzal a céllal, hogy azonosítsa és javaslatot tegyen az éghajlatváltozás hatásainak csökkentésére, valamint a klímaváltozás által okozott káros hatások enyhítésére és alkalmazkodására irányuló általános intézkedésekre, jelenleg kidolgozás alatt áll. Ezek a cselekvési tervek adják az alapot és útmutatóként szolgálnak a jövőbeni nemzeti éghajlatváltozási stratégia kidolgozásához.⁷⁸

Paraguay 2030-as fejlesztési céljai közé tartozik a szegénység csökkentése és a társadalmi fejlődés elősegítése, az inkluzív gazdasági növekedés, valamint a nemzetközi piacokkal való gazdasági kapcsolat kialakítása. Ezekre a célkitűzésekre azonban mind hatással lehet az éghajlatváltozás, mivel Paraguay kulcsfontosságú ágazata a mezőgazdaság és az állattenyésztés, ennek következtében pedig a gazdaság és a népesség is rendkívül kiszolgáltatottá válik az éghajlatváltozásnak. Ezt bizonyítja a történelem során az áradások és az aszályok összefüggése is az élelmezésbiztonsággal és a közegészségüggyel.⁷⁹

6. EU-URUGUAY

6.1. Politikai keretrendszer bemutatása

Uruguay a világ egyik legkevésbé korrump, legátláthatóbb, politikailag és gazdaságilag egyaránt stabil országa, ahol hatékonyan működik a demokrácia és a jogállamiság elve, továbbá az általános emberi jogok helyzete pozitív és stabil. Az ENSZ egyik alapító tagja, elkötelezett a multilateralizmus mellett. Számos kérdésben megbízható partnere az EU-nak, beleértve az emberi jogokat is. Sikeres kampányának köszönhetően a 2019-2021-es időszakra Uruguayt választották elnöknek az ENSZ Emberi Jogi Tanácsában. 2018-ban átfogó törvényt alkottak például a kizsákmányolás és az emberkereskedelem ellen, a hontalan személyek elismeréséről és védelméről, illetve a fogyatékosággal élő személyek magánéleti befogadásáról. Ennek a hatékony végrehajtását azonban némileg akadályozza az emberi és pénzügyi erőforrások hiánya. Továbbá a diszkriminációellenes politikában még hiányosságok tapasztalhatók,

⁷⁸ adaptation-undp.org (2021): Paraguay. Forrás: <https://www.adaptation-undp.org/explore/latin-america-and-caribbean/paraguay> Letöltve: 2021.04.07.

⁷⁹ climateknowledgeportal.worldbank.org (2021): Paraguay. Forrás: <https://climateknowledgeportal.worldbank.org/country/paraguay/adaptation> Letöltve: 2021.04.26.

fejlesztésre lenne szükség. Az Európai Unió fellép a diszkrimináció felszámolása érdekében, különösen a nőkkel szembeni erőszak ellen, valamint a nemek közti egyenlőség előmozdítása érdekében. Ennek érdekében számos jelentős nyilvános eseményen való részvétel mellett, az éves strukturált párbeszéd révén az EU uruguayi küldöttsége tevékeny módon együttműködik az uruguayi civil társadalommal. Az EU stratégiai tervvel rendelkezik az Uruguay számára nyújtott humanitárius segítségnyújtásról, amely nem csak vészhelyzetben érvényesül, hanem törekszik a természeti katasztrófákra történő előzetes felkészülésre is. Ez a program (DIPECHO) magába foglalja a figyelemfelkeltést, a képzést, a kockázatok feltérképezését, a vészhelyzeti terveket, a korai előre jelző rendszereket, valamint az enyhítési projekteket.⁸⁰

2004 és 2014 között Uruguay gazdasága évente átlagosan 5,2 százalékkal növekedett, illetve jelentősen javultak a társadalmi mutatói is, amelynek köszönhetően a latin-amerikai ország – mint egalitárius társadalom, ahol alacsony az egyenlőtlenség szintje és magas az egy főre jutó jövedelem – a kedvezőbb gazdasági adatai alapján jelentősen eltér fejlődésében a többi latin-amerikai országtól. Az EU-val való együttműködése 2013-ig a technológiai innovációra, a kutatás és fejlesztésre, az igazságszolgáltatásra, illetve a társadalmi és területi kohézióra terjedt ki. Gyors gazdasági növekedésének eredményeként 2013 után Uruguayt elkezdték a magas jövedelmű országok közé sorolni, amely egyben azt is jelentette, hogy már nem jogosult az EU-val való bilaterális együttműködésre, viszont részt vehet továbbra is más, például regionális együttműködési programokban Latin-Amerika számára, tematikus programokban a Demokrácia és Emberi Jogok Európai Eszközének vagy a civil társadalmi szervezetek számára, valamint harmadik országok számára nyitott uniós programokban, mint amilyen többek között az Erasmus + vagy a Horizont 2020.⁸¹

Többek között a pénzügyek, a kereskedelem és technológia terén történő együttműködés növelése céljából 1992-ben megkötött bilaterális egyezmény mozdította elő a kétoldalú kapcsolatokat Uruguay és az Európai Unió között. Ezt követően Uruguay külpolitikájának a prioritásává vált az EU-val fenntartott kapcsolatok elmélyítése, illetve ezek a kapcsolatok jelentősen bővültek a megállapodásnak köszönhetően. A 2019-es EU-Mercosur megállapodást követően pedig a két térség közötti együttműködés még inkább intenzívebbé vált a kereskedelem és a politika terén egyaránt.⁸²

⁸⁰ [eeas.europa.eu \(2016c\): Uruguay and the EU. Forrás: \[https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/780/uruguay-and-eu_en\]\(https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/780/uruguay-and-eu_en\)](https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/780/uruguay-and-eu_en) Letöltve: 2021.03.20.

⁸¹ Uo.

⁸² Uo.

2018-ban az EU megkezdte a tárgyalásokat Latin-Amerikával és a Karib-térséggel, többek között olyan fontos és aktuális kérdések merültek fel, mint a fenntartható növekedés, az emberi jogok és a demokrácia megerősítése, a klímaváltozás elleni küzdelem, a világ békéje és biztonsága.⁸³

6.2. Kereskedelem és gazdaság

Uruguay gazdasága jelentős mértékben függ Braziliától és Argentínától. 2020-ban az uruguayi GDP 4,5 százalékkal csökkent elsősorban a Covid-19 világjárvány negatív hatásai miatt. A régió többi országához képest azonban Uruguay gazdaságát kevésbé befolyásolta a járvány. Az IMF becslései alapján a világjárvány utáni világgazdasági fellendülés következtében majd 2021-ban 4,3 százalékos, míg 2022-ben 2,5 százalékos növekedés várható. Az infláció 2020-ban elérte a 10 százalékot is, ami a háztartások vásárlóerejének csökkenését okozta. A jövőben ez az arány azonban várhatóan csökkenni fog. A Covid-19 világjárvány miatt megnövekedett kiadások és az állami bevételek csökkenése következtében a latin-amerikai ország költségvetési hiánya 5,5 százalékra emelkedett, az államadósság jelenleg a GDP 69,5 százalékát teszi ki, illetve 10,5 százalékra növekedett a munkanélküliségi ráta. Uruguay gazdasága az elmúlt időszakban diverzifikálódott, fejlődött az ipari szektor, a kereskedelem és szolgáltató szektor is. A kormány fiskális politikájának egyik fő célja a magas költségvetési hiány csökkentése és az állami vállalatoknak a szabályozása és irányítása. Latin-Amerikán belül Uruguayban az egyik legmagasabb az egy főre jutó GDP értéke, az ország évek óta erős politikai és társadalmi stabilitással rendelkezik. Az országot továbbá a konszolidált demokrácia és az erős jogbiztonság jellemzi, ami igen vonzó a külföldi befektetők számára is. A szegénységi küszöb alatt élők száma jelentősen csökkent az elmúlt évtizedben, a 2004-es 40 százalékról 6,2 százalékra esett vissza 2016-ra.⁸⁴

Az ország kis területe miatt Uruguay természeti erőforrásokban nem bővelkedik, bányáira azonban jelentős, illetve a világ egyik fő achát és ametiszt termelője. A legnagyobb exportágazata Uruguaynak a mezőgazdaság, azon belül is kiemelt fontosságú az állattenyésztés, annak ellenére, hogy területének körülbelül csak 10 százaléka szántó. Fő terményei a rizs, a búza, a kukorica, a cukornád, a szójabab és a dohány, valamint a Rio de la Plata partjainál kiváló boripar is található. A mezőgazdasági ágazat az aktív népesség 7,9 százalékát foglalkoztatja és

⁸³ [eeas.europa.eu](https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/780/uruguay-and-eu_en) (2016c): Uruguay and the EU. Forrás: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/780/uruguay-and-eu_en Letöltve: 2021.03.20.

⁸⁴ santandertrade.com (2021d): Economía en Uruguay. Forrás: <https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/uruguay/economia> Letöltve: 2021.04.27.

a GDP 5,9 százalékát teszi ki. Uruguay ipari tevékenységének körülbelül a felét jelenti a mezőgazdaság és az állati élelmiszer-feldolgozás. Az ország aktív népességének 18,7 százalékát foglalkoztatja az ipari szektor és a 24,1 százalékát teszi ki a GDP-nek, míg a szolgáltatási szektor a 73,3 százalékát foglalkoztatja – főleg pénzügyi és idegenforgalmi területeken – az aktív népességnek és a GDP 60,9 százalékát adja.⁸⁵

Az Európai Unió bilaterális kapcsolatot tart fent Uruguay-val, amelynek alapja az 1992-ben megkötött együttműködési keretmegállapodás. A két térség közötti kétoldalú kapcsolatok ezt követően gazdasági szempontból is intenzívebbé váltak, az EU Uruguay legnagyobb befektetési forrása. 2016-ban az EU közvetlen külföldi befektetése az országban 11,6 milliárd eurót tett ki.⁸⁶ Több európai vállalat is aktív résztvevője Uruguay gazdaságának, mint például az UPM (cellulóz), a Montes del Plata (cellulóz), a Glencore (mezőgazdaság), a Sofitel (turizmus), a Katoen Natie (logisztikai / kikötői műveletek), a Banco Santander (banki), a BBVA (banki), a Bayer (gyógyszeripari), valamint a Movistar (telekommunikáció). Ez bizonyítja, hogy óriási növekedési potenciál rejlik Uruguay EU-val fennálló gazdasági kapcsolataiban.⁸⁷

Többek között kereskedelmi kérdések megvitatására ül össze kétévenként az EU-Uruguay Vegyes Bizottsága a megállapodás nyomon követése érdekében. Csakúgy, mint Brazíliát, Argentínát és Paraguayt, Mercosur tagországgként Uruguayt is érinti az EU 1995-ben aláírt együttműködési keretmegállapodása a Mercosur-ral, illetve a 2019-ben elfogadott átfogó kereskedelmi megállapodása.⁸⁸

Napjainkban Uruguay harmadik legnagyobb kereskedelmi partnere az EU Kína és Brazília után. 2017-ben a két térség közti kereskedelem 3,06 milliárd euró értékű volt. Uruguay EU-ba irányuló exportjának összetétele leginkább nyersanyagokból és mezőgazdasági termékekből áll, míg importjában a vegyszerek, gépek és mechanikus készülékek, élelmiszerek, italok és dohány, szállítóeszközök és további gyártott termékek dominálnak⁸⁹. Továbbá fontos megemlíteni, hogy a kiváló minőségű uruguayi marhahús exportjának körülbelül a 20 százaléka az EU országaiba irányul, vagyis Uruguay számára az EU ilyen szempontból is kulcsfontosságú piac. Ebből kifolyólag Uruguay azon kevés országok egyike, amelynek hozzáférése van az EU

⁸⁵ santandertrade.com (2021d): Economía en Uruguay. Forrás: <https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/uruguay/economia> Letöltve: 2021.04.27.

⁸⁶ ec.europa.eu (2020c): Uruguay-Trade. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/uruguay/> Letöltve: 2021.03.20.

⁸⁷ eeas.europa.eu (2016c): Uruguay and the EU. Forrás: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/780/uruguay-and-eu_en Letöltve: 2021.03.20.

⁸⁸ ec.europa.eu (2020c): Uruguay-Trade. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/uruguay/> Letöltve: 2021.03.20.

⁸⁹ Uo.

kiváló minőségű marhahús-kvótájához (Hilton-kvóta, 6376 tonna).⁹⁰ A 2019-es átfogó kereskedelmi megállapodás az EU-val lendületet adott a Mercosur országai közötti regionális kereskedelmi integrációnak, illetve ösztönzi a kereskedelem tarifális és nem tarifális akadályainak megszüntetését. Az egyezmény tartalmazza a földrajzi árujelzések védelmét, az egészségügyi-és növényegészségügyi szabályozásokat, valamint kiterjed az állami beszerzésekre és a kereskedelem technikai akadályaira is.⁹¹

6.3. Klímaváltozás

Mivel Uruguay gazdaságának egyik legfontosabb ágazata a mezőgazdaság, az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásai sebezhetővé teszik az országot. 2014-ben Uruguay teljes exportjának a 75 százalékát tették ki a mezőgazdasági és az erdészeti termékek. Szakértők becslései szerint 2100-ra Uruguay átlaghőmérséklete 2-3 Celsius fokkal is növekedhet, míg a csapadékmennyiség 10-20 százalékkal. Az országban emellett egyre növekszik az áradások, hóhullámok, aszályok, jégesők, viharok és tornádók száma, ez pedig negatívan befolyásolja a gazdaságot is. 2008-ban a GDP körülbelül 1,4 százalékára növelte az aszály az energia költségeit, a mezőgazdasági ágazatra gyakorolt hatása pedig 2007-ben elérte a GDP 2,9 százalékát. A mezőgazdaságot és az infrastruktúrát is jelentősen károsítják az egyre intenzívebbé váló árvizek, 2015-ben a városi területeken 20 000 ember kényszerült lakóhelye elhagyására emiatt.⁹²

Uruguay a klímaváltozásra való reagálásként létrehozott egy nemzeti rendszert (SNRCC) és egy nemzeti környezetvédelmi rendszert, hogy összehangolja az éghajlatváltozással és a környezettel kapcsolatos intézkedéseket. Uruguayi nemzeti éghajlatváltozási politika (PNCC) 2016 óta létezik, amely a kedvező környezet megteremtése érdekében meghatározza a stratégiai szempontokat, a cselekvési terveket, valamint az alkalmazkodástervezést egy 2050-es horizontú programdokumentumban. Uruguay tehát 2016 óta foglalkozik a klímaváltozáshoz való alkalmazkodással, valamint az éghajlatváltozás kockázatainak kezelésével a különféle ágazatokban. A Párizsi Klímaegyezményt aláíró Uruguay 2017-ben nyújtotta be az országosan meghatározott hozzájárulását (NDC) az egyezmény részes feleinek 23. konferenciáján

⁹⁰ [eeas.europa.eu \(2016c\): Uruguay and the EU. Forrás: \[https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/780/uruguay-and-eu_en\]\(https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/780/uruguay-and-eu_en\) Letöltve: 2021.03.20.](https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/780/uruguay-and-eu_en)

⁹¹ [ec.europa.eu \(2020c\): Uruguay-Trade. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/uruguay/> Letöltve: 2021.03.20.](https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/uruguay/)

⁹² [reliefweb.int \(2017\): National Adaptation Plan process in focus: Lessons from Uruguay. Forrás: \[https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Uruguay_NAP_country_briefing.pdf\]\(https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Uruguay_NAP_country_briefing.pdf\) Letöltve: 2021.04.10.](https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Uruguay_NAP_country_briefing.pdf)

(COP23), amely a korábbi beavatkozások tapasztalataira és eredményeire építő adaptációs intézkedéseket javasol konkrét célokkal. Ezen intézkedések közé tartoznak a nemzeti, regionális és ágazatspecifikus éghajlatváltozási és variabilitási alkalmazkodási tervek, az alkalmazkodással kapcsolatos nyomon követési és jelentési rendszerek, továbbá az alkalmazkodási intézkedések konkrét területei.⁹³

Az NDC-ben szereplő intézkedések és célkitűzések megvalósításának elősegítésére, valamint az előrehaladás ösztönzésére az SNRCC Koordinációs Csoport létrehozott egy ad-hoc munkacsoportot (GdT PRMV), különös figyelmet fordítva egy olyan mechanizmus létrehozására, amely megkönnyíti a programozást, nyomon követést, jelentéstételt és ellenőrzést. Továbbá 2018 elején a nemek közti egyenlőség dimenziójának éghajlatváltozással kapcsolatos politikai eszközökbe való integrálása céljából létrehozták a Nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó munkacsoportot is.⁹⁴

A nemzeti éghajlatváltozási politika és az alkalmazkodási projektek finanszírozására a nemzetközi finanszírozás mellett az uruguayi kormány hazai forrásokat is felhasznál, azonban ezeket a nemzeti beruházásokat még mindig növelni kellene a helyi éghajlati kockázatok megfelelő kezelése érdekében. Mint a legtöbb országban, jelenleg Uruguayban is elkötelezettebbek a vállalkozások a klímaváltozással szembeni fellépésben azáltal, hogy törekednek a szén-dioxid kibocsátásuk csökkentésére, ellenben a magánszektor sokkal kevesebbet tesz az éghajlatváltozás várható hatásaihoz való alkalmazkodás érdekében.⁹⁵

Az elmúlt néhány évben Uruguay kutatásokat folytatott az éghajlatváltozásról és arról, hogy ez a jelenség milyen módon hat az országra, éghajlati forgatókönyveket és sebezhetőségi tanulmányokat dolgoztak ki a szakemberek ennek kapcsán, amelyben felmérték a lehetséges kockázatokat a mezőgazdaság, a föld és a környezet, a városi területek, az energiatermelés, illetve a part menti területek szempontjából. Emellett erőfeszítéseket tettek a meteorológiai és éghajlati információs szolgáltatások fejlesztésére is, elsősorban azért, hogy megfelelően kezeljék az áradásokat az érintett városokban korai árvíz előre jelző és figyelmeztető rendszer segítségével. A társadalmi veszélyeztetettségre vonatkozó tanulmányok azonban még kevésbé fejlettek.⁹⁶

⁹³ reliefweb.int (2017): National Adaptation Plan process in focus: Lessons from Uruguay. Forrás: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Uruguay_NAP_country_briefing.pdf Letöltve: 2021.04.10.

⁹⁴ gub.uy (2019): Sistema Nacional de Respuesta al Cambio Climático y variabilidad (SNRCC). Forrás: <https://www.gub.uy/sistema-nacional-emergencias/politicas-gestion/sistema-nacional-respuesta-cambio-climatico> Letöltve: 2021.04.10.

⁹⁵ reliefweb.int (2017): National Adaptation Plan process in focus: Lessons from Uruguay. Forrás: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Uruguay_NAP_country_briefing.pdf Letöltve: 2021.04.10.

⁹⁶ Uo.

Uruguay az egyike azon kevés országoknak, amelyek már benyújtották a negyedik közleményüket is az FCCC-hez. Az országban már végrehajtott tevékenységek az energiatermelésben való alkalmazkodási intézkedések, a part menti területek ökoszisztémájának helyreállítása, valamint a tejgazdálkodás és a szarvasmarha-termelés területén hozott intézkedések. Továbbá kötelezettséget vállaltak az aszály és árvizek által okozott károk megoldására az információs rendszerek, az éghajlati szolgáltatások, a monitoring programok, a korai előre jelző rendszerek, a felvázoló tervek, valamint a városi és infrastruktúra-fejlesztési rendszerek előmozdításának segítségével a magas kockázatú területeken. Az egészségügyben és az idegenforgalomban történő új intézkedések meghozatala jelenleg folyamatban van még.⁹⁷

Az FCCC részes feleinek konferenciáján (COP), 2010-ben létrehozták a Nemzeti Alkalmazkodási Tervet (NAP) az éghajlatváltozás miatti alkalmazkodásra való felkészültség közép-és hosszú távú fokozása, valamint az országvezérelt tervezés érdekében. Leginkább a városi területekre összpontosít, lehetőséget nyújt az integráció érdekében a magánszektor bevonására az éghajlati kockázatok kezelésének megtervezése során, valamint javítja az ellenálló képességet új termékek és szolgáltatások kifejlesztésével. Ennek a nemzeti cselekvési tervnek továbbá az a célja, hogy csökkentse az ország klímaváltozás hatásaival szembeni sebezhetőségét, illetve az alkalmazkodás integrálása a fejlesztés tervezésének minden szintjére. Az ellenálló képesség növelése, a fejlesztési folyamatok fokozása és a fejlesztési nyereség biztosítása nagyban köszönhető annak, hogy a nemzeti cselekvési tervek növelik az intézményi integrációt és a koordinációt az adaptációs tervezésben.⁹⁸

A klímához való alkalmazkodás tervezési tevékenységekbe történő integrálása azonban még csak a kezdeti szakaszában van. Az elkötelezettség még mindig kicsi a városok, ügynökségek és helyi önkormányzatok részéről a klímaváltozási stratégia integrálására. Továbbá a keretek és az eszközök is hiányoznak, amelyek lehetővé tennék ezt az integrációt. Az éghajlatváltozásról szóló foratókönyvek és modellek jelenleg még bizonytalanok és hiányosak, továbbá korlátozott a hozzáférés a klímaváltozás kockázatait, illetve az ennek köszönhető társadalmi-gazdasági sérülékenységet elemző nemzeti és nemzetközi adatokhoz. Mindezek ellenére fontos kiemelni, hogy Uruguay olyan szilárd politikai kerettel rendelkezik,

⁹⁷ reliefweb.int (2017): National Adaptation Plan process in focus: Lessons from Uruguay. Forrás: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Uruguay_NAP_country_briefing.pdf Letöltve: 2021.04.10.

⁹⁸ Uo.

amely hangsúlyt fektet az éghajlati kockázatok beépítésére a fejlesztésben, illetve az elmúlt években több ágazatot átfogó intézményi megállapodást is létrehozott.⁹⁹

7. EU-MEXIKÓ

7.1. Politikai keretrendszer bemutatása

2018 decemberében lépett hivatalba az az új elnök, Andrés Manuel López Obrador, aki megszakította az évtizedek óta tartó kétpárti hegemóniát. Ez az új kormány a gazdasági reformokat – az energiaügy, a pénzügy, az adóügy és a távközlési ágazat jogszabályinak reformját – kezelte prioritásként, illetve az igazságosabb jövedelemelosztást tűzte ki célul. A Covid-19 világjárvány idején azonban a mexikói elnök nem alkalmazott gazdaságösztönző programot a vállalkozások és a lakosság munkanélküli részének támogatására.¹⁰⁰

Mexikó volt az első latin-amerikai ország, amely aláírta a gazdasági partnerségi, politikai koordinációs és együttműködési egyezményt az Európai Unióval 1997-ben¹⁰¹. A megállapodás (Tratado de Libre Comercio entre México y la Unión Europea, TLCUEM) 2000 július elseje óta hatályos, célja a mexikói befektetési lehetőségek bővítése és a külkereskedelem diverzifikálása. Ma az Európai Unió Mexikó harmadik legnagyobb kereskedelmi partnere. 2000 és 2018 között a megállapodásnak köszönhetően a kereskedelem (2. ábra) megháromszorozódott közöttük. Az EU-n belül Mexikó fő kereskedelmi partnere Németország, a regionális export 27,8 százalékkal és az import 33,5 százalékkal, ezt követi Spanyolország (20,9 százalék és 10,4 százalék), valamint Olaszország (7,0 százalék és 12,5 százalék). A közvetlen külföldi tőkebefektetések 18 év alatt 2,2-szeresére nőttek, ugyanis 2000-ben az EU által Mexikóban eszközölt beruházások 25,2 százalékát tették ki, 2018-ban pedig ez az arány 40,7 százalék volt. A TLCUEM egyezmény lehetővé tette továbbá több mexikói állam helyi gazdaságának megerősítését is. Ezek közül Mexikóváros, Mexikó állam, Nuevo León, Jalisco és Puebla emelkednek ki, mivel ez az öt állam együttesen a teljes beruházás 54,9 százalékát érte el.¹⁰²

⁹⁹ reliefweb.int (2017): National Adaptation Plan process in focus: Lessons from Uruguay. Forrás: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Uruguay_NAP_country_briefing.pdf Letöltve: 2021.04.10.

¹⁰⁰ santandertrade.com (2021c): Mexico: economic and political outline. Forrás: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/mexico/economic-political-outline> Letöltve: 2021.04.27.

¹⁰¹ Grieger, Gisela – Harte, Roderick (2018): EU trade with Latin America and the Caribbean. p.26-27. Forrás: http://www.iberglobal.com/files/2018-2/ue_la_trade.pdf Letöltve: 2021.02.09.

¹⁰² Costabile, Julio Alejandro Millán (2020): El Tratado de Libre Comercio entre México y la Unión Europea: Una oportunidad para México. Forrás: <https://www.forbes.com.mx/el-tratado-de-libre-comercio-entre-mexico-y-la-union-europea-una-oportunidad-para-mexico/> Letöltve: 2021.02.08.

A fentiekhez hasonló okok motiválják a megállapodás korszerűsítését, amelyben az együttműködési keretek bővítése mellett célul tűzik a kkv-k fokozottabb részvételét, valamint a termelékenység és a versenyképesség szempontjából kedvezőbb környezet kialakítását¹⁰³. Mexikó továbbá egyedülálló abban az értelemben, hogy egyaránt van stratégiai partnersége és globális (vagy társulási) megállapodása is az EU-val. A partnerség egy olyan indikatív stratégia, amely elősegíti a szélesebb körű párbeszédet és elmélyíti a (politikai) együttműködést a két fél között. Az elmúlt években Mexikó az ún. Mexikói Paktum keretében a kapcsolatok szempontjából fontos, emellett a közép-amerikai ország ambiciózus strukturális reformok bevezetését vállalta. A vállalatok közül kiemelendő többek között az adózás, az oktatás, a telekommunikáció, illetve az energia problémaköre. Az uniós cégeknek fontos szerepe volt ennek a megvalósításában beruházások segítségével, amelyek révén még nagyobb hozzáférést kaptak a mexikói piachoz. Az EU és Mexikó már 2013 óta folytatott tárgyalásokat a globális megállapodás modernizációjáról, amelynek célja a kereskedelem és a beruházások akadálymentesítése, valamint a kereskedelmi pillér hatókörének kibővítése volt új témakörökkel, mint például a beruházásvédelem vagy a fenntartható fejlődés.¹⁰⁴

7.2. Kereskedelem és gazdaság

Mexikó (Mexikói Egyesült Államok) a világ 14. legnagyobb gazdasága, Latin-Amerikában pedig a második Brazília után. Tagja az OECD-nek, az APEC-nek, a Csendes-óceáni Szövetségnek és a G20-nak.¹⁰⁵ Mexikó legnagyobb kereskedelmi partnere az Egyesült Államok, ide irányul exportjának közel 80 százaléka. Az IMF becslései szerint 2020-ban a Covid-19 világválság hatására 9 százalékkal csökkent az ország GDP-je, azonban az előrejelzések azt mutatják, hogy ez a helyzet javulni fog és 2021-ben 4,3 százalékos lehet a növekedés, míg 2022-ben 2,3 százalék. Az olajtermelés kulcsfontosságú a mexikói gazdaság szempontjából, mivel ez adja a kormány bevételeinek egyharmadát. 2020-ban Mexikó GDP-arányos adóssága 65,5 százalékra nőtt, és ez várhatóan a következő években sem fog változni. Ugyanebben az évben az infláció 3,4 százalékra csökkent, azonban 2017 óta mindig meghaladta a célértéket. A Covid-19 világválság negatív hatásai közé tartozik továbbá az is, hogy 2020-

¹⁰³ Costabile, Julio Alejandro Millán (2020): El Tratado de Libre Comercio entre México y la Unión Europea: Una oportunidad para México. Forrás: <https://www.forbes.com.mx/el-tratado-de-libre-comercio-entre-mexico-y-la-union-europea-una-oportunidad-para-mexico/> Letöltve: 2021.02.08.

¹⁰⁴ Grieger, Gisela – Harte, Roderick (2018): EU trade with Latin America and the Caribbean. p.26-27. Forrás: http://www.iberglobal.com/files/2018-2/ue_la_trade.pdf Letöltve: 2021.02.09.

¹⁰⁵ Uo.

ban 5,2 százalékra nőtt Mexikó munkanélküliségi rátája. Az ország fő kihívásai közé tartozik az Egyesült Államok gazdaságától való nagyarányú függőség, a jövedelemeloszlás egyenlőtlensége, az oktatás és az infrastruktúra elmaradottsága, valamint a bűnözés növekedése.¹⁰⁶

Mexikó gazdasága diverzifikált, fontos szerepet tölt be a csúcstechnológiai iparága, az olajtermelése, illetve az ásványi nyersanyagainak (ezüst, fluorit, cink, higany) a kitermelése és felhasználása. A Világbank adatai szerint 2019-ben 3,38 százalékát tette ki a mezőgazdaság Mexikó GDP-jének és 2020-ban az ország aktív népességének a 12,4 százalékát foglalkoztatta. A világ hetedik mezőgazdasági hatalma Mexikó és az egyik legnagyobb kávé-, cukor-, kukorica-, narancs-, avokádó- és lime termelő. Emellett a világ ötödik legnagyobb sörtermelője és a legnagyobb exportőre is. Élelmiszeriparában továbbá a fő hangsúly a szarvasmarhatenyésztésen és a halászaton van. A Covid-19 világvárvány a Mexikói mezőgazdasági ágazatot nem befolyásolta negatívan, sőt egy kis növekedést is mutatott az elmúlt időszakban. A Világbank adatai szerint a mexikói ipari ágazat a GDP közel 30,88 százalékát teszi ki és a munkaerő 26,1 százalékát foglalkoztatja. Építőipara az elmúlt időszakban dinamikusan fejlődött az ingatlanberuházások eredményeként, továbbá Mexikó egyike a világ tíz legnagyobb autógyártójának. A feldolgozóipart azonban súlyosan érintette a Covid-19 világvárvány, különös tekintettel az autóiparra, a textiliparra, valamint az italgyártásra. A GDP 59,87 százalékát a szolgáltatási szektor adja, amely a munkaerő 61,37 százalékát foglalkoztatja. Jelentős növekedés figyelhető meg a csúcstechnológiában, valamint az információs és szoftverfejlesztő ágazatokban.¹⁰⁷

2018. április 21-én elvi megállapodást kötött EU és Mexikó a kereskedelmi pillér korszerűsítéséről, amely a következő fejezeteket tartalmazza: árukereskedelem, kereskedelmi jogorvoslatok, egészségügyi és növény-egészségügyi (SPS) kérdések, energia és nyersanyagok, kereskedelem technikai akadályai (TBT), szolgáltatások határon átnyúló kereskedelme, ideiglenes behozatal, a szakmai képzés kölcsönös elismerése, hazai szabályozás, pénzügyi szolgáltatások, tengeri szolgáltatások, telekommunikáció, szállítás, digitális kereskedelem, befektetés, tőkemozgás, befektetési vitarendezés, állatjólét, kkv-k, együttműködés az AMR ellen, nyilvános beszerzés, verseny, támogatások, állami tulajdonú vállalkozások, kereskedelem és fenntartható fejlődés (TSD), jó szabályozási gyakorlat, kkv-k, vitarendezés,

¹⁰⁶ santandertrade.com (2021c): Mexico: economic and political outline. Forrás: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/mexico/economic-political-outline> Letöltve: 2021.04.27.

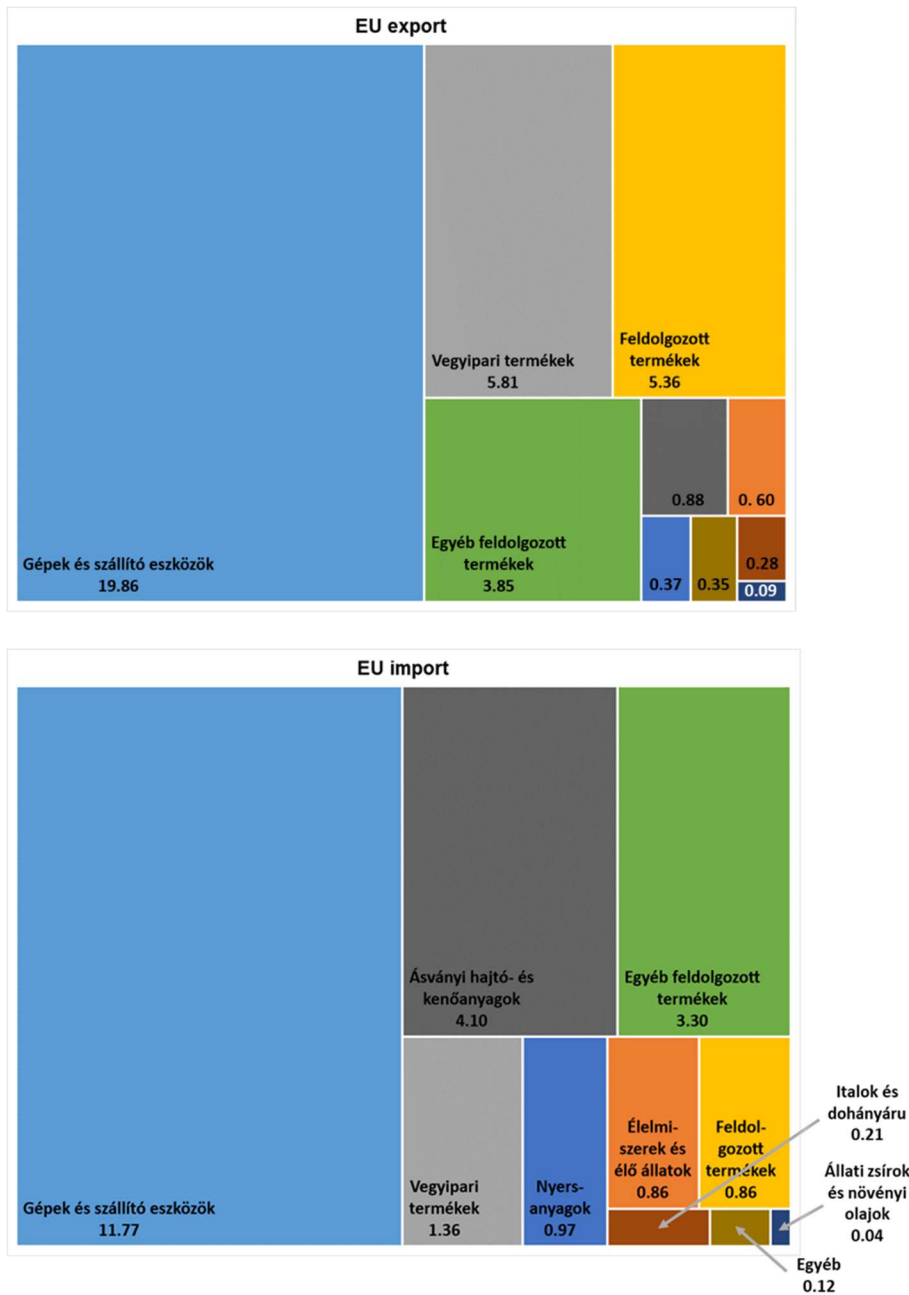
¹⁰⁷ Uo.

illetve korrupcióellenes kérdések.¹⁰⁸ A korszerűsített megállapodás megszünteti a nem vámjellegű akadályokat, mint például az európai szellemi tulajdon védelmével kapcsolatos problémákat Mexikóban, illetve a mexikói korlátozásokat, amelyek az uniós élelmiszeripari termékekre vonatkoznak. Továbbá csökkenti a vámokat elsősorban a mezőgazdasági árukra vonatkozóan, a földrajzi árujelzéseket és a Mexikóban megvalósuló európai beruházásokat védelemben részesíti, a szolgáltatások és a közbeszerzések terén új piacokat nyit meg. Tekintettel az EU egyéb kereskedelmi megállapodásaira, a Mexikóval kötött megállapodás sem befolyásolja az európai szabványokat, így azokat az előírásokat sem, amelyek a mezőgazdasági termékekre, valamint az élelmiszerekre vonatkoznak. Az egyezmény garantálja a jogot az EU-nak, hogy saját előírásait alkalmazza az Európában értékesített összes árura és szolgáltatásra. A Mexikóból érkező árunak meg kell felelnie a termékekre vonatkozó műszaki szabványoknak, a fogyasztóvédelmi előírásoknak, az élelmiszer-biztonsági és a GMO-kra, valamint a környezetvédelemre vonatkozó előírásoknak, illetve az állat- és növényegészségügyi normáknak. Az EU és Mexikó szorosabban együttműködik egymással több nemzetközi szabványügyi testületben, több területen is, amelyek a következők: vegyipari termékek, gyógyszerek, Nemzetközi Elektronikai Bizottság, Nemzetközi Szabványügyi Szervezet (ISO), illetve az ENSZ Egészségügyi Világszervezete (WHO) és Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) által összeállított élelmiszerszabványokat tartalmazó Codex Alimentarius. Az uniós vállalkozások már most is egyszerűbben exportálhatnak Mexikóba, mivel a nemzetközi szabványok összhangban állnak az uniós szabványokkal.¹⁰⁹

¹⁰⁸ Grieger, Gisela – Harte, Roderick (2018): EU trade with Latin America and the Caribbean. p.26-27. Forrás: http://www.iberglobal.com/files/2018-2/ue_la_trade.pdf Letöltve: 2021.02.09.

¹⁰⁹ trade.ec.europa.eu (2018): Az EU és Mexikó közötti kereskedelmi megállapodás. Forrás: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/may/tradoc_156867.pdf Letöltve: 2021.02.09.

2. ábra: Az EU és Mexikó közötti áruforgalom, milliárd euró (2018)

Forrás: Eurostat

7.3. Klímaváltozás

2016-ban a Bizottság közzétett egy tanulmányt, amelyben azt vizsgálta, hogy megállapodás milyen hatást gyakorolhat a környezetre, a társadalomra és a gazdaságra. A hatásvizsgálat következtetései szerint a megállapodásnak köszönhetően növekedhet a zöld technológiák kereskedelme, ami ellensúlyozná az olyan negatív környezeti hatásokat, mint amilyen többek között az erőforrások felhasználásának növekedése vagy a keletkezett

hulladékmennyiség. Mind az EU, mind Mexikó esetében a környezetbarátabb ágazatok felé mozdulna el a termelés, továbbá a megállapodás előnyös lenne a kevésbé energia- és kibocsátásintenzív iparágak számára, nem járna az energiaigény növekedésével, valamint törekedne a természeti erőforrások importjának és mértéktelen kihasználásának csökkentésére is. A két fél egyetért abban, hogy a meglévő környezetvédelmi jogszabályokat a közöttük létrejövő kereskedelmi megállapodásnak támogatnia és megerősítenie kell.¹¹⁰

A fenntarthatósági hatásvizsgálat, amelynek elkészítésével a Bizottság egy független tanácsadót bízott meg, még részletesebben megvizsgálja a megállapodás lehetséges hatásait. Az új kereskedelmi megállapodás kötelezettségvállalásai közé tartozik a biológiai sokféleség megőrzése, a vadon élő állatok és növények illegális kereskedelme elleni küzdelem, illetve a fenntartható halászat és erdőgazdálkodás előmozdítása. Mexikó és az Európai Unió is együttműködnek a munkavállalói jogokra és a környezetvédelemre vonatkozó kereskedelemmel kapcsolatos kérdésekben, továbbá az általuk aláírt multilaterális környezetvédelmi megállapodásokat, mint amilyen az éghajlatváltozással kapcsolatos Párizsi Klímaegyezmény is, átültetik a gyakorlatba. A két fél ösztönzi a vállalatokat, hogy biztosítsanak átláthatóságot a termékeik előállításához használt alapanyagok beszerzési forrásait illetően, tartsák tiszteletben a környezetvédelmi és munkavállalói jogokat, fenntartható módon előállított környezetbarát termékekkel kereskedjenek, energiahatékony és éghajlatbarát technológiákat alkalmazzanak és végül, de nem utolsósorban felhívják a figyelmüket az újrahaznosítás fontosságára is.¹¹¹

Mexikó károsanyag-kibocsátása a 2020-as évben némileg csökkent a Covid-19 világjárvány hatására, mivel az ország korábban visszavonta a megújuló energiák támogatását célzó intézkedéseit. Amennyiben a közép-amerikai ország nem eszközöl komoly strukturális változtatásokat, nem fogja tudni teljesíteni a Párizsi Klímaegyezményben 2030-ig kitűzött céljait. A mexikói kormány döntése szerint a világjárvány akkora csökkenést okozott az áram iránti keresletben, hogy a megújuló energiával kapcsolatos projektek szakaszos jellege miatt inkább a fosszilis tüzelőanyagok előállítását részesítik előnyben. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy az ország leállítja a megújuló energia magánberuházásait, valamint egy új olajfinomítót épít és létrehoz egy új költségvetési előirányzatot a szén-, gázolaj-, gáz- és olajüzemű erőművek modernizálására. Bár a mexikói kormány ezt a döntését a Covid-19 járványra hivatkozva magyarázza, már 2018-ban elindította ezt a folyamatot azzal, hogy lemondta az Energia

¹¹⁰ trade.ec.europa.eu (2018): Az EU és Mexikó közötti kereskedelmi megállapodás. Forrás: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/may/tradoc_156867.pdf Letöltve: 2021.02.09.

¹¹¹ Uo.

Estrategica 2018. évi fordulóját. Az Energia Estrategica rendszert 2015-ben vezették be, Mexikó egyik legfontosabb eszközeként a tiszta energiával kapcsolatos célok elérése érdekében, az Általános Éghajlatváltozási Törvény és az Energiaátállítási Törvény alapján. Mexikó energiaszektorra vonatkozó tervei tehát nincsenek összhangban az éghajlat-változási kötelezettségvállalásával, amely szerint az átlagos hőmérsékletváltozást 1,5-2 Celsius fok alatt kell tartani a jövőben.¹¹²

ÖSSZEFOGLALÓ

Dolgozatom célja az volt, hogy megvizsgáljam az Európai Unió kapcsolatát a CELAC térséggel politikai, kereskedelmi és gazdasági szempontból, különös tekintettel a négy Mercosur-országra (Brazília, Argentína, Paraguay, Uruguay) és Mexikóra. Mivel napjainkban az egyik legnagyobb, kihívást jelentő és megoldást sürgető probléma a klímaváltozás, azt is megvizsgáltam, hogy a kiemelt öt ország milyen lépéseket tett idáig ezen a területen, illetve, hogy szükséges-e még további intézkedéseket hozniuk.

Brazília Latin-Amerika legnagyobb gazdasága és világviszonylatban is óriási potenciállal bír mezőgazdasági ágazatának köszönhetően. Az EU-Mercosur szabadkereskedelmi egyezmény ratifikálása még nem történt meg és ennek az az egyik fő oka, hogy az Európai Unió lakossága egyre érzékenyebb természetvédelmi és éghajlatváltozási szempontból, miközben Brazília jelenlegi kormányának ez a terület nem tartozik a prioritásai közé és eddig még nem állt szándékában megállítani például az amazonasi nagy erdőirtásokat sem, amely egy alapvető lépés kéne legyen az éghajlatváltozás megállítása érdekében. Brazília már elérte a károsanyag-kibocsátásának a csúcspontját, ezért mindenképpen szigorú intézkedésekre lenne szükség az ország gazdaságának legtöbb ágazatában ahhoz, hogy meg lehessen fékezni az éghajlatváltozás felgyorsult tendenciáját.

Argentína Latin-Amerika harmadik legnagyobb gazdasága és korábban a világ egyik leggazdagabb nemzete volt, jelenleg is hatalmas mezőgazdasági és ásványi erőforrásokkal, valamint magasan képzett lakossággal rendelkezik, azonban politikai és gazdasági instabilitása aggodalomra ad okot. Argentínát is erőteljesen érinti a globális felmelegedés, ugyanis az áradások komoly gondot okoznak és az átlaghőmérséklet emelkedése is megfigyelhető az ország nagy részén. Bár Argentína aktívan részt vett a Párizsi Klímaegyezmény tárgyalási folyamataiban, 2019-es kormányváltás óta az új elnök politikai erőfeszítéseit elsősorban az

¹¹² climateactiontracker.org (2020b): Mexico. Forrás: <https://climateactiontracker.org/countries/mexico/>
Letöltve: 2021.04.19.

egyre súlyosbodó gazdasági válság kezelésére összpontosítja, amely azonban veszélyezteti az éghajlat-politika fejlődését.

Paraguay Latin-Amerika egyik legszegényebb országa, a Mercosur-térségben azonban mégis itt a legalacsonyabb a munkanélküliségi ráta. Az ország gazdaságának az egyik fő mozgatórugója az éghajlat-érzékeny mezőgazdaság, ezért Paraguayt is érinti a globális felmelegedés és a klímaváltozás. Ennek ellenére jelenleg nincsen hivatalos éghajlatváltozási alkalmazkodási stratégiája, csak egy nemzeti közleményt nyújtott be az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezményéhez (FCCC), amelyben kötelezettséget vállalt, hogy végre fogja hajtani hivatalos nemzetközi keretek között a jövőbeli intézkedéseket.

Uruguay a világ egyik legkevésbé korrump, legátláthatóbb, politikailag és gazdaságilag egyaránt stabil országa. Uruguayban az egyik legnagyobb az egy főre jutó GDP értéke, azonban gazdasága jelentős mértékben függ Braziliától és Argentínától. Mivel Uruguay gazdaságának egyik legfontosabb ágazata a mezőgazdaság, az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásai sebezhetővé teszik az országot. A klímához történő alkalmazkodást szolgáló tervezési tevékenységek integrálása kezdeti szakaszban van, azonban Uruguay olyan szilárd politikai kerettel rendelkezik, amely hangsúlyt fektet az éghajlati kockázatok beépítésére a fejlesztésben, illetve az elmúlt években több ágazatot átfogó intézményi megállapodást is kötött.

Mexikó a világ 14. legnagyobb gazdasága, Latin-Amerikában pedig a második Brazília után. Az ország gazdasága szempontjából az olajtermelés kulcsfontosságú, illetve a világ hetedik mezőgazdasági hatalma. Mexikó energiaszektorra vonatkozó tervei nincsenek összhangban a Párizsi Klímaegyezményben tett kötelezettségvállalásával, ugyanis az elmúlt időszakban, a Covid-19 világjárványra hivatkozva az ország leállította a megújuló energia magánberuházásait és inkább a fosszilis tüzelőanyagok előállítását részesíti előnyben. Ha a jövőben nem eszközöl komoly strukturális változtatásokat, akkor nem fogja tudni teljesíteni a 2030-ig kitűzött klíma-céljait.

A dolgozatomban vizsgált országok – Mexikó kivételével – mind egy gazdasági integráció tagjai. Ebben az integrációban (Mercosur) azonban az egyes tagországok politikái és intézkedései nincsenek összehangolva, ellentétben az Európai Unióval, ahol egységesek a fontosabb irányelvek. Ez az alapvető eltérés a két integrációs szervezet között megnehezíti az együttműködést is. Az EU egységesen lép fel az éghajlatváltozás ellen, viszont a Mercosur integrációban megoszlik a tagországok véleménye az éghajlatváltozás fontosságát és egyik fő prioritásként való kezelését illetően. Az EU és Mercosur közötti szabadkereskedelmi egyezmény számos kérdést vet fel, és arra ösztönzi az uniós tagországokat, hogy multilaterális

kapcsolatépítés mellett vagy helyett inkább bilaterális kapcsolatokat tartson fenn az egyes Latin-Amerikai országokkal.

IRODALOMJEGYZÉK:

- adaptation-undp.org (2021): Paraguay. Forrás: <https://www.adaptation-undp.org/explore/latin-america-and-caribbean/paraguay> Letöltve: 2021.04.07.
- api.knack.com (2019): Building climate policies under consensus: Argentina's national climate change cabinet. Forrás: https://api.knack.com/v1/applications/5b23f04fd240aa37e01fa362/download/asset/5cdaa1e dba6ea70007d0bf2c/190502_gpd_parisabkommen_argentinien_01.pdf Letöltve: 2021.04.07.
- brazil.gov.br (2021): Economy & Trade. Forrás: <http://www.brazil.gov.br/trade-and-invest/trade-investment> Letöltve: 2021.04.18.
- buenosaires.mfa.gov (2021): Argentína gazdasága. Forrás: <https://buenosaires.mfa.gov.hu/page/argentina-gazdasaga> Letöltve: 2021.04.06.
- cancilleria.gob.ar (2021): Argentina's commitment to combat Climate Change. Forrás: <https://www.cancilleria.gob.ar/en/news/newsletter/argentinas-commitment-combat-climate-change> Letöltve: 2021.04.06.
- climateactiontracker.org (2020a): Brazil. Forrás: <https://climateactiontracker.org/countries/brazil/> Letöltve: 2021.04.18.
- climateactiontracker.org (2020b): Mexico. Forrás: <https://climateactiontracker.org/countries/mexico/> Letöltve: 2021.04.19.
- climateactiontracker.org (2020c): Argentina. Forrás: <https://climateactiontracker.org/countries/argentina/> Letöltve: 2021.04.19.
- climateknowledgeportal.worldbank.org (2021): Paraguay. Forrás: <https://climateknowledgeportal.worldbank.org/country/paraguay/adaptation> Letöltve: 2021.04.26.
- consilium.europa.eu (2018): EU-CELAC miniszteri találkozó, 2018. július 16-17. Forrás: <https://www.consilium.europa.eu/hu/meetings/international-ministerial-meetings/2018/07/16-17/> Letöltve: 2021.03.03.
- Costabile, Julio Alejandro Millán (2020): El Tratado de Libre Comercio entre México y la Unión Europea: Una oportunidad para México. Forrás: <https://www.forbes.com.mx/el-tratado-de-libre-comercio-entre-mexico-y-la-union-europea-una-oportunidad-para-mexico/> Letöltve: 2021.02.08.
- ec.europa.eu (2020a): Brazil-Trade. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/brazil/> Letöltve: 2021.03.15.
- ec.europa.eu (2020b): Paraguay-Trade. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/paraguay/> Letöltve: 2021.03.20.
- ec.europa.eu (2020c): Uruguay-Trade. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/uruguay/> Letöltve: 2021.03.20.
- ec.europa.eu (2020d): The EU-Mercosur Trade Agreement explained. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/eu-mercosur-association-agreement/agreement-explained/> Letöltve: 2021.02.08.

- ec.europa.eu (2021a): Argentina-Trade. Forrás: <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/argentina/> Letöltve: 2021.03.16.
- ec.europa.eu (2021b): Brazil. Forrás: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/strategy/international-cooperation/brazil_en?fbclid=IwAR3VWkYkutAY4bW1C-yo1AEYxeJID9H-IIskW8MQXNHwNKIgSdi4CRw1HCQ Letöltve: 2021.03.15.
- eeas.europa.eu (2016a): Argentina and the EU. Forrás: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/14114/argentina-and-eu_en Letöltve: 2021.03.17.
- eeas.europa.eu (2016b): Paraguay and the EU. Forrás: https://eeas.europa.eu/delegations/paraguay/15426/paraguay-and-eu_en Letöltve: 2021.03.21.
- eeas.europa.eu (2016c): Uruguay and the EU. Forrás: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/780/uruguay-and-eu_en Letöltve: 2021.03.20.
- eeas.europa.eu (2018): EU-CELAC relations. Forrás: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/13042/eu-celac-relations_en Letöltve: 2021.03.03.
- europarl.europa.eu (2016): COP22 marokkói klímakonferencia: a párizsi megállapodás gyakorlati megvalósítása. Forrás: <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20161111STO50910/cop22-marokkoi-klimakonferencia-a-parizsi-megallapodas-gyakorlati-megvalositasa> Letöltve: 2021.04.06.
- euparl.europa.eu (2020): Latin-Amerika és a karib-tengeri térség. Forrás: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/176/latin-amerika-es-a-karib-tengeri-terseg> Letöltve: 2021.02.03.
- europarl.europa.eu (2018): Az antibiotikumrezisztencia egyre komolyabb probléma Európában. Forrás: <https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20180615STO05929/az-antibiotikum-rezisztencia-egyre-komolyabb-problema-europaban> Letöltve: 2021.04.11.
- europa-nu.nl (2018): EU-CELAC Ministerial meeting, 16-17/07/2018-Main results. Forrás: https://www.europa-nu.nl/id/vkq4no3jtuxz/nieuws/eu_celac_ministerial_meeting_16_17_07 Letöltve: 2021.03.15.
- freedomhouse.org (2021): Argentina. Forrás: <https://freedomhouse.org/country/argentina> Letöltve: 2021.04.26.
- Gonzales, Jenny (2021): European public roundly rejects Brazil trade deal unless Amazon protected. Forrás: https://news.mongabay.com/2021/02/european-public-roundly-rejects-brazil-trade-deal-unless-amazon-protected/?fbclid=IwAR3HQoFinun6f4i_dk7D9YnMLO66KrUmvHUSVsZSN8BqMg5YHCylQwgPCuY Letöltve: 2021.03.16.

- Grieger, Gisela – Harte, Roderick (2018): EU trade with Latin America and the Caribbean. p.26-27. Forrás: http://www.iberglobal.com/files/2018-2/ue_la_trade.pdf Letöltve: 2021.02.09.
- Grieger, Gisela (2019): EU trade with Latin Amerika and the Caribbean. Forrás: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/644219/EPRS_IDA\(2019\)644219_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2019/644219/EPRS_IDA(2019)644219_EN.pdf) Letöltve: 2021.03.05.
- gub.uy (2019): Sistema Nacional de Respuesta al Cambio Climático y variabilidad (SNRCC). Forrás: <https://www.gub.uy/sistema-nacional-emergencias/politicas-gestion/sistema-nacional-respuesta-cambio-climatico> Letöltve: 2021.04.10.
- heritage.org (2021): Argentina. Forrás: <https://www.heritage.org/index/country/argentina> Letöltve: 2021.04.26.
- Horváth, Marcell (2010): Felértékelődő Latin-Amerika. Forrás: <https://polgariszemle.hu/archivum/56-2010-december-6-evfolyam-6-szam/417-felertekelodo-latin-amerika> Letöltve: 2021.02.03.
- Malamud, Carlos (2010): las relaciones entre la Unión Europea y América Latina en el siglo XXI: entre el voluntarismo y realidad. Forrás: <https://eulacfoundation.org/es/system/files/Las%20relaciones%20entre%20la%20Union%20Europea%20en%20el%20siglo%20XXI%20entre%20el%20voluntarismo%20y%20la%20realidad.pdf> Letöltve: 2021.03.05.
- Malamud, Carlos – Steinberg, Federico (2019): El acuerdo UE-Mercosur: ¿quién gana, quién pierde y qué significa el acuerdo? Forrás: http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal/rielcano_es/contenido?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/elcano/elcano_es/zonas_es/ari78-2019-malamud-steinberg-acuerdo-ue-mercosur-quien-gana-quien-pierde-que-significa-el-acuerdo Letöltve: 2021.03.15.
- Molnár, Gábor (2010): A Déli Közös Piac (MERCOSUR) jelentősége a 20-21.századi Latin-Amerika integrációs folyamataiban, p. 47. Forrás: http://old.foldrajz.ttk.pte.hu/phd/phdkoord/nv/disszert/disszertacio_molnar_nv.pdf Letöltve: 2021.02.03.
- nak.hu (2019): EU-Mercosur egyezség: az unió agráriuma számára kritikus megállapodás. Forrás: <https://www.nak.hu/kamara/kamarai-hirek/nemzetkozi-hirek/99825-eu-mercosur-egyezseg-az-unio-agrariuma-szamara-kritikus-megallapodasv> Letöltve: 2021.02.06.
- Piti, Enikő (2019): Kereskedelmi megállapodás az EU és a Mercosur között. Forrás: <https://csmkik.hu/een/hirek/kereskedelmi-megallapodas-az-eu-es-a-mercosur-kozott> Letöltve: 2021.02.03.
- reliefweb.int (2017): National Adaptation Plan process in focus: Lessons from Uruguay. Forrás: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Uruguay_NAP_country_briefing.pdf Letöltve: 2021.04.10.
- santandertrade.com (2021a): Argentina: economic and political outline. Forrás: <https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/argentina/economic-political-outline> Letöltve: 2021.04.25.

- santandertrade.com (2021b): Brazilian foreign trade in figures. Forrás:
<https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/brazil/foreign-trade-in-figures>
Letöltve: 2021.04.18.
- santandertrade.com (2021c): Mexico: economic and political outline. Forrás:
<https://santandertrade.com/en/portal/analyse-markets/mexico/economic-political-outline>
Letöltve: 2021.04.27.
- santandertrade.com (2021d): Economía en Uruguay. Forrás:
<https://santandertrade.com/es/portal/analizar-mercados/uruguay/economia> Letöltve:
2021.04.27.
- santandertrade.com (2021e): Paraguay: economic outline. Forrás:
<https://santandertrade.com/en/portal/reach-business-counterparts/paraguay/economic-outline> Letöltve: 2021.04.28.
- trade.ec.europa.eu (2018): Az EU és Mexikó közötti kereskedelmi megállapodás. Forrás:
https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/may/tradoc_156867.pdf Letöltve: 2021.02.09.